

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**IZVEŠTAJA REVIZIJE JAVNOG PREDUZEĆA REGIONALNA
KOMPANIJA VODOVODA “ PRISHTINA” d.d
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2018**

Priština, jun 2019

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosovo.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenje javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije i najboljim evropskim praksama..

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Javnog Preduzeća *RKV "Prishtina" d.d.* u konsultaciji sa Pomoćnika Generalnog Revizora *Arvita Zyferi* koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj je rezultat revizije izvršene od strane Vođe Tima *Ganimete Dalloshi-Hoxhaj* i članova tima *Shpresa Zenelaj-Krasniqi dhe Xhemile Berisha-Hoti* pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije *Fitim Haliti*.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	20
4 Dobro upravljanje	44
5 Napredak u sprovođenju preporuka	48
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	57
Dodatak II: Pismo potvrđivanja.....	60

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Regionalne Kompanije Vodovoda "Prishtina" d.d, (u daljem tekstu RKV Priština) za 2018 godinu, koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije vrhovnih institucija revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom planu revizije, od datuma 08/01/2019.

Naša revizija se fokusira na:

Nivo angažovanja za izvršenje revizije određen je u zavisnosti od kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta RKV Prishtina.

Mišljenje Generalnog Revizora

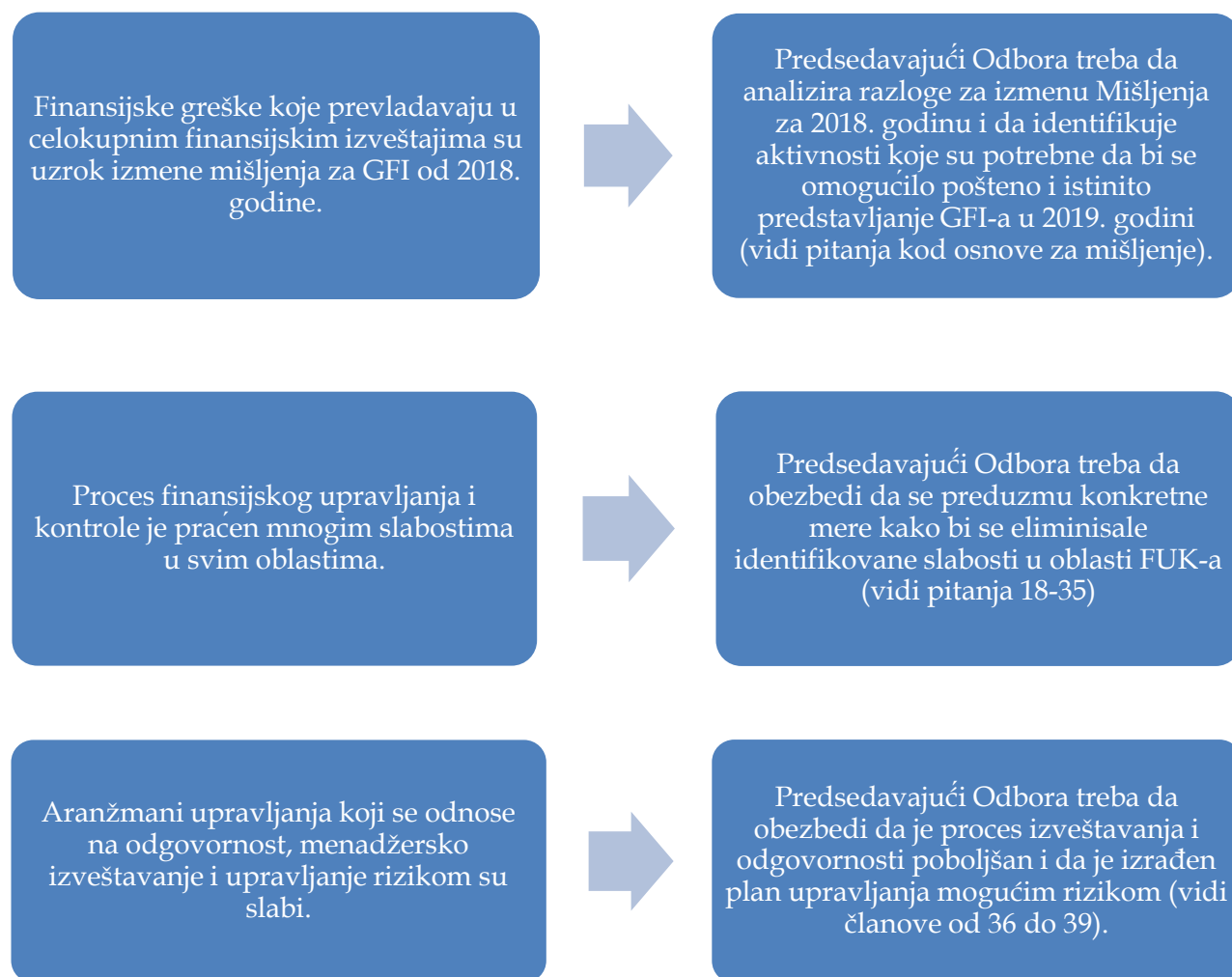
Protivno mišljenje

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2018, ne predstavljaju pravilan i tačan pregled u svim materijalnim aspektima.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR.

Glavni zaključci i preporuke

Odgovor menadžmenta o reviziji 2018

Izvršnog Šef se složio sa nalazima i preporukama revizije, i obavezao se da adresira sve date preporuke.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni saradnju menadžmenta i osoblja RKV Prishtina tokom procesa revizije

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- O usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti "RKV Prishtina" nivo oslanjanja na menadžerske kontrole kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje Generalnog Revizora (u daljem tekstu GR).

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere do koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati ili svih poboljšanja koja se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije i preporuke u svakoj oblasti pregleda.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Uzima se takođe u obzir izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Trezora (GAST) i Izvršnog šefa (IŠ) koji su podneti Odboru Direktora (OD) na usvajanje.

Usvajanje GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Protivno mišljenje

Mi smo izvršili reviziju GFI "RKV Priština" za godinu koja se završila 31. decembra 2018, koja uključuje izveštaj o finansijskoj poziciji, bilans prihoda, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama u kapitalu i rezime računovodstvenih procedura i druga objašnjenja. Prema našem mišljenju, zbog efekata pitanja opisanih u stavu za osnovu Suprotnog mišljenja, godišnji finansijski izveštaji ne predstavljaju istinit i pošten prikaz u svim materijalnim aspektima RKV "Priština" za godinu koja je završena 31. decembra 2018. godine, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) i zakonima Kosova. Finansijski izveštaji su pripremljeni na osnovu principa obračunskog računovodstva, Zakona br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti (sa izmenama i dopunama) i Zakon br. 03/L-087 o javnim preduzećima (sa izmenama i dopunama).

Osnova za protivno mišljenje

Stvorili smo našu osnovu za protivno mišljenje, usled sledećih razloga.

- Prema Međunarodnim računovodstvenim standardima MRS 16, ponovna procena treba da se vrši redovno svake tri do pet godina kako bi se osiguralo da se knjigovodstvena vrednost (neto) sredstva ne razlikuje značajno od onoga kako bi se utvrdilo kada bi se koristila pravedna vrednost na kraju perioda izveštavanja.

Kompanija je poslednji put sprovela proces procene vrednosti imovine u 2007 godini. Kao rezultat toga, broj imovine istorijske vrednosti u iznosu od 12,325,994€ evidentiran je u registru računovodstva imovine koja je u potpunosti obezvređena i evidentirana u nultim vrednostima. Ova sredstva su i dalje aktivna i ista nije ponovo procenjena i revidirana njihova očekivana životna dob.

Pitanje ponovnog ocenjivanja imovine je takođe obrađeno u izveštaju o finansijskoj reviziji za 2017. godinu, ali još nije poboljšano zbog neuspeha procedura nabavke u izboru preduzeća za procenu.

- Računovodstvene evidencije treba da budu tačan izvor informacija za sastavljanje finansijskih izveštaja. Naše analize pokazuju da postoji razlika između računovodstvenih podataka i klasa aktive iz registra imovine. Ove najuočljivije razlike bile su u klasi građevinskih struktura koje su u računovodstvu imale istorijski trošak od 336,398 € manje nego u registru imovine. Dok je u klasama vodosnabdevanja iznosio 336,566 € više nego u registru imovine. Štaviše, ukupan iznos sredstava (neto vrednost) u računovodstvenim evidencijama je za 3,041€ veći u odnosu na registar imovine.

Prema zvaničnim potvrdama, takva odstupanja se prenose iz 2015 godine prilikom prenošenja podataka iz starog programa u novi računovodstveni program i ista situacija se prenosi tokom godina.

- Prema MRS 16, tačka 50, amortizirajući iznos sredstva će se rasporediti na sistematskoj osnovi tokom njegovog korisnog veka trajanja. Dok prema stavu 55 ovog standarda, amortizacija počinje kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu, tj. kada je na mestu i uslovima neophodnim da bi mogla da funkcioniše na željeni način iz pravca.

Kompanija nije primenila zahteve za standarde zastarelosti aktive od trenutka korišćenja sredstva, ali je njihova amortizacija izvršena na osnovu zahteva Poreske uprave Kosova (PAK) na osnovu AU br. 02/2016 za sprovođenje zakona br. 05 / L-029 o porezu na dobit preduzeća član 17 tačka 5¹. Kao rezultat toga, troškovi amortizacije za imovinu registrovanu 2018. godine su precenjeni za 165,708€. To se desilo zato što preduzeće nije izradilo odvojene izjave na osnovu zahteva PAK-a.

¹ Imovine za svrhe obezvređenja uzimaju se u obzir samo kada su stavljene u upotrebu

-
- Prema MRS 16, tačka 55, amortizacija počinje kada su sredstva raspoloživa za upotrebu, tj. kada je na mestu i neophodnim uslovima da bi mogla da funkcioniše na željeni način iz pravca.

Projekat "Izgradnja sistema za snabdevanje vodom za piće i industrijsku vodu u industrijskom parku u Drenasu" u ukupnom iznosu od 1,047,116 € je donacija od strane Ministarstva Trgovine i Industrije (uplate su izvršene od strane Ministarstva tokom 2009-2011), i koji je prema službenim potvrdama od Kompanije funkcionalizovan i prenet na upravljanje Kompaniji u avgustu 2014. godine. Međutim, registracija ovih sredstava u vezi sa ovim projektom u evidenciji Kompanije izvršena je krajem 2018. godine.

Štaviše, ove evidencije su napravljene sa iznosom koji je projekat imao u 2014 godini, a ne sa neto iznosom sredstva koji bi bio rezultat amortizacije za period korišćenja. Kao rezultat netačne registracije, neto iznos ovog projekta je precenjen za 264,236€ za akumuliranu amortizaciju. Propust da se ovaj projekat registruje u vreme kada je bio funkcionalan dogodio se zato što Kompanija nije tražila prateća dokumenta od Ministarstva.

- Prema Zakonu br. 06/L-032 o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji, komercijalna preduzeća moraju najmanje jednom godišnje proveriti postojanje i vrednovanje imovine, obaveza i kapitala kroz inventarizaciju ovih elemenata i njihove prateće dokaze kroz proces inventarizacije. Rezultati iz izveštaja o inventaru treba da se izjednače sa knjigovodstvenim knjigama. Na kraju godine, kompanija je izvršila prebrojavanje zaliha i sastavila izveštaj o zalihama. Međutim, odnos zaliha nije usklađen sa knjigovodstvenim knjigama za zalihe koje se nalaze u jedinicama Drenas, Podujevo i Lipljan, kao i za sitne zalihe u upotrebi i auto-gume u upotrebi, čija je vrednost 152,198€. Takođe, popisna komisija u svom izveštaju ima evidentirane zalihe koje nisu pronađene ili su van upotrebe, ali ova nepostojanja zaliha ili oštećenja nisu ispravljena u računovodstvenim knjigama.

Pored toga, u okviru zaliha u računovodstvenoj knjizi postoji kategorija sa nazivom "Razlike u cenama", u iznosu od - 20,480,84€ za koje Kompanija nema izvornu informaciju i dokaze o reviziji od strane komisije za popis. Ovaj iznos se prenosi u knjigovodstvene knjige od 2007. godine kada je Društvo osnovano. Neusklađenost zaliha sa računovodstvenom evidencijom, odgovorni zvaničnici su opravdali činjenicom da su ove zalihe prenesene u ukupnom iznosu od 2007. godine prilikom osnivanja i smatrale su dovoljnim priznati samo kao trošak prilikom izlaska iz skladišta.

-
- Prema MRS 1, finansijski izveštaji treba da budu pripremljeni na obračunskoj osnovi. Prema ovom principu, odloženi prihodi su prihodi koji su primljeni unapred i predstavljaju obaveze koje preduzeće treba da izvrši u budućnosti, zbog iznosa koji su prethodno primljeni od preduzeća. Tako, u trenutku prijema takvog gotovog novca, primenom principa usklađivanja prihoda sa troškovima koji su nastali za njih, preduzeće ne priznaje ove prihode kao prihode, pošto troškovi za njih još nisu izvršeni. Tako se odlaže priznavanje ovih prihoda i kao rezultat toga oni će biti priznati kao obaveze. Kompanija, avanse od svojih klijenata (koji su se pretplatili na buduće usluge za vode) u iznosu od 172,630 €, nije priznala kao odložene prihode - obaveze, već je za ovaj iznos smanjila ukupna potraživanja. Takvo priznavanje je uticalo na potcenjivanje potraživanja i obaveza - prihoda odgođenih za ovaj iznos. Takve radnje su se dogodile zbog nemara u obradi predmeta u skladu sa računovodstvenim standardima.
 - Primici u iznosu od 648,443€ nisu oduzeti odgovarajućim kupcima za obaveze plaćene preduzeću, ali su ta sredstva evidentirana u računovodstvenoj belešci sa opisom "Sumnjiva i vanredna plaćanja". Prema zvaničnicima preduzeća, ovo se desilo kao rezultat teškoća u identifikaciji kupaca prilikom preuzimanja plaćanja sa bankovnog računa.
 - Računovodstveni podaci treba da budu pouzdan izvor za izradu finansijskih izveštaja. Naše analize pokazuju da su potraživanja na računima i prikazana u izveštaju o finansijskoj poziciji u odnosu na podatke modula prodaje precenjena za 1,842,214€. Razlog ovih nepodudarnosti je nepažnja osoblja u usklađivanju podataka između modula prodaje i računovodstvenog modula.
 - Sekcija potraživanja sadrži računovodstvenu stavku Ostala potraživanja u iznosu od 1,828,423 €. U okviru ove stavke su uključene različite vrste potraživanja od trećih lica za novčane primitke od strane Kompanije, za koje su identifikovana sledeća pitanja:
 - U okviru ove računovodstvene stavke su uključeni avansi u iznosu od 7,217€, što je samo jedna transakcija sa opisom "bilans prenet iz 2014", ali za to ne postoje analitičke beleške i relevantni dokazi u vezi sa njegovim sastavom
 - U okviru stavke Ostali zahtevi je uključen "Zahtev za Poresku Administraciju Kosova" u iznosu od 647,888 €, ali na osnovu Opšteg statusa Deklaracija poreskih obveznika i drugih transakcija i Potvrde o potvrdi poreskih računa primljenih od Poreske Administracije, vrednost ovog poreskog računa je nula.
 - U okviru glasa Drugi zahtevi su bili uključeni i avansi u kapitalna ulaganja u iznosu od 571,965€, koji se odnose na isplate kapitalnih investicija, ali se trebaju prikazati kod sredstava kao tekuće investicije.

Greške tokom upisivanja nekih transakcija iz prethodnih godina koje održavaju završno stanje, prema službenicima iz kompanije bile su uzrok nepravilnosti koje su identifikovane kod stavke ostalih zahteva.

-
- Obaveze prema dobavljačima su obaveze koje mogu nastati tokom izvođenja glavnih aktivnosti entiteta. Oni nastaju kao rezultat kupovine robe ili usluga sa kasnijim plaćanjem. Obaveze prema dobavljačima su precenjene za 516,441€. Ova precenjena vrednost pripada dobavljaču registriranom u 2016. godini, za koji Kompanija nije podržalo relevantne dokaze. Prema službenoj potvrdi, obaveza Kompanije prema ovom dobavljaču je nula, dok je uzrok precenjivanja tehnička greška u računovodstvenim evidencijama za 2016. godinu.

Pored toga, pred ujmovi dobavljačima za usluge/iskoruke koji su primljeni u iznosu od 6,453€ nisu priznati kao avansi - imovina, ali je za ovaj iznos smanjena ukupna obaveza. Takva registracija je uticala na potcenjivanje obaveza i imovine.

- Sekcija kratkoročnih obaveza takođe sadrži knjigovodstvenu vrednost poreza koji se plaća u iznosu od 835,847 €, u okviru kojeg su obuhvaćene različite vrste obaveza za koje su identifikovane sledeće nepravilnosti:

- Račun obaveza za plaćanje plata je obaveza kompanije da plati svoje zaposlene.

Obaveze za plate prikazane u bilansu stanja iznose 322,197€, obaveze koje dospevaju u decembru 2018. godine, ali koje su potcenjene za 19,043€.

- Račun za poreza na zarade i plaćanje penzijskog doprinosa je račun obaveze koji moraju da plaćaju zaposleni kompanije. Zaposleni ne plaćaju ove poreze direktno državnim fiskalnim kancelarijama, ali za njihove račune to radi kompanija u kojoj rade. Naši testovi pokazuju da su poreske obaveze na zarade i penzijske doprinose potcenjene za 5,970€.

- Obaveza plaćanja poreza na dodatu vrednost (PDV) je račun obaveza. Uz kreditni saldo ovog računa pokazuje se neplaćena obaveza prema državi za PDV. U bilansu stanja iskazan je u delu kratkoročnih obaveza. Kompanija je predstavila obavezu PDV-a u iznosu od 287,080€. Međutim, naša analiza zasnovana na poreskim deklaracijama, opštoj izjavi o transakcijama drugih poreskih obveznika i pismu o potvrdi od Poreske uprave potvrđuje da je Kompanija poverilac Poreskoj upravi za iznos od 64,226€ za ovaj poreski račun. Razlika između iznosa prikazanog u bilansu stanja i potvrđene obaveze u iznosu od 222,854€ je iznos za koji su precenjene kratkoročne obaveze.

- Porezi na dobit preduzeća predstavljaju iznose koji su nepovratno uplaćeni u državni budžet od strane entiteta, srazmerno njihovom dobitku ili ostvarenim prihodima.

Kompanija je u bilansu stanja prikazala obaveze za Porez na prihod od zarade u iznosu od 94,064€, ali na osnovu Opšte izjave o deklaracijama poreskih obveznika i drugih transakcija i iz pisma potvrde koje je primila PAK, obaveza za ovaj poreski obračun je nula. Razlika između prikazanog i potvrđenog iznosa je u iznosu od 94,064 €, za koji su kratkoročne obaveze precenjene.

- Pod stavku plativi porez, uključene su ostale obaveze prema zaposlenima u iznosu od 51,384, iznos za koji Kompanija nema odgovarajuće dokaze o njegovom sastavu.

Prema zvaničnicima kompanije, nepravilnosti utvrđene u stavci plativog poreza su zbog nekih grešaka u evidenciji nekih transakcija u prethodnim godinama i odnose se na početne bilanse, koji takođe odražavaju završni bilans.

- Prema MRS 37 provizije treba da se priznaju kada entitet ima sadašnju obavezu kao rezultat nekog prošlog događaja, može se izvršiti pouzdana procena iznosa transfera i verovatno će doći do prenosa ekonomskih dobitaka. Pri priznavanju rezervisanja, priznaje se jedna obaveza u izveštaju o finansijskoj poziciji i kao rashod u izveštaju prihoda.

Ugovoreni ekonomski operater za implementaciju projekta "Opštinsko vodosnabdevanje i uklanjanje otpadnih voda u Fazi III" Komponenta I, podneo je zahtev za nadoknadu troškova nastalih zbog prepreka koje su uticale na neuspeh realizacije projekta u skladu sa predviđenim rokom. 25. oktobra 2018. godine Kompanija je sklopila ugovor koji prihvata kompenzaciju ekonomskog operatera u iznosu od 200,000 €. Kao rezultat ovog ugovora nastaje rezervisanje za koje Kompanija nije priznala obavezu i trošak za ovaj iznos. Što se tiče nepriznavanja provizije, kancelarija za finansije tvrdi da nije bila upoznata da jedan takav sporazum postoji.

- Prema MRS 20, državni grantovi koji se odnose na imovinu početno se priznaju kao odgođeni prihodi i jedan deo se prenosi na prihode na godišnjem nivou, čime se nadoknađuje najveći trošak amortizacije na početnom trošku. Odloženi prihodi su preceñeni za iznos od 264,236 € zbog činjenice da se imovina koja se odnosi na projekat "Izgradnja sistema za snabdevanje pitkom i industrijskom vodom u industrijskom parku u Drenasu", donacija od strane Ministarstva trgovine i industrije registrovana sa početnom knjigovodstvenom vrednošću u 2018. godini, iako je bila u funkciji od 2014. godine. Prema zvaničnicima kompanije, ovo se desilo kao rezultat ne registrovanja primljenih donacija i da je ta imovina registrovana prema dokumentima koji su primljeni od ministarstva.
- Prema MRS 18, prihodi od prodaje robe i proizvoda će se priznati kada se, između ostalog, ispuni uslov da se „iznos prihoda može pouzdano izmeriti“. Prihodi od prodaje u računovodstvenim evidencijama i prikazani u bilansu stanja ne predstavljaju tačnu sliku. U poređenju sa beleškama u modula za naplatu, oni su preceñeni za 128,130 €. To je zbog toga što korekcije faktura iz departmana prodaje nisu prijavljene departmanu računovodstva prilikom njihove registracije u glavnoj knjizi.
- Nenaplativi dug koji se direktno izmiri iz računovodstvenih knjiga može se dogoditi da se neočekivano jednom naplati. Kada se dug koji je otpisan kao nenaplativ u jednom obračunskom periodu prikupi u kasnijem obračunskom periodu, primljeni iznos se evidentira kao dodatni prihod u izveštaju o prihodima u kojem je primljena isplata. Tokom 2017. godine, kompanija je priznala troškove lošeg duga u iznosu od 869,929 €, koji iako prikupljeni tokom 2018. godine nisu priznati kao prihod ove godine. Takve radnje su se dogodile zbog nemara u bavljenju računovodstvenim pitanjima u skladu sa računovodstvenim standardima.

- U skladu sa Statutom Preduzeća, član 16, poslovanje, dužnosti i organizacija Kompanije obavljaju se u skladu sa direktivama, nadzorom i odgovornostima Glavnog izvršnog direktora, u skladu sa statutom i pravnim aktima Kompanije i odlukama Odbora direktora (OD). Takođe, na osnovu matrice odobrenja² koja specifikuje podelu nadležnosti između BD-a i Menadžmenta u tački A4 navodi se da bonuse predlaže Izvršni direktor (ID), dok konačnu odluku donosi BD. Na sednici BD održanoj 24.12.2018. godine, Izvršni direktor je predložio dodelu bonusa zaposlenima. Iako je OD u principu podržao predlog³ ID ali ovaj predlog nije formalizovan relevantnim rešenjem sa obrazloženjem dase Kompanija prvo treba obratiti za tumačenje i pismeni odgovor kod JPMJP - MER⁴. Ipak dana, 28. decembra 2018. godine, ID je doneo odluku o isplati iznosa od 200 € za svakog zaposlenika kompanije u ukupnom iznosu od 109,400 €, u ime dobrog finansijskog učinka, dok je Kompanija tokom godine poslovala sa gubitkom od 751.015 €. Izvršni direktor donošenje odluke o dozvoljenim ovlašćenjima opravdava zahtevom sindikata u ime radnika u obliku protesta, sa nastojanjem da uđu u štrajk koji bi rezultirao nedostatkom vodosnabdevanja za građane.
- Prema MRS 7, jedan privredni entitet predstavlja tok gotovine od svojih operativnih, investicionih i finansijskih aktivnosti na najprikladniji način za svoje poslovanje. Kompanija u sekciji operativnih aktivnosti u izveštaju o tokovima gotovine je predstavila iznos od 571,965 € , sredstva koja se plaćaju za kapitalne investicije, ali morali bi da budu svrstani u aktivnosti investiranja. Pored toga, imovina primljena kao donacija u iznosu od 1,047,116 € predstavljena je kao plaćanje za investicione aktivnosti, iako primljena donacija ne predstavlja odliv gotovine.
- Prema MRS-u 1, paket finansijskih izveštaja treba da sadrži izveštaj promena u kapitalu koje predstavljaju rezime svih promena u kapitalu. Kompanija je pripremila izveštaj o promenama u kapitalu, ali je ukupna vrednost ovog izveštaja u odnosu na deo kapitala u izveštaju o finansijskoj poziciji precenjen za 661,015 €. Zbog nepažnje službenika tokom sastavljanja finansijskih izveštaja došlo je do nepravilnog predstavljanja podataka u ovom izveštaju.
- Objašnjenja uz finansijske izveštaje predstavljaju dodatne informacije kako bi se zadovoljile potrebe korisnika sa informacijama o sastavu bilansnih stavki i bilansa uspeha. Obično sadrže informacije o računovodstvenim politikama koje koristi jedinica ekonomije za sastavljanje finansijskih izveštaja.

Informacije koje je Kompanija dostavila u objašnjenjima za računovodstvene politike za merenje zaliha su netačne. Prikazano je da se koristi metoda prosečne cene, dok se za analitičke evidencije zaliha i primljenu potvrdu koristi metoda FIFO.

² Odobreno odlukom Odbora direktora od 02.11.2007.

³ Prema zapisniku sastanka odbora direktora dana 24.12.2018, većin direktora koji su učestvovali na ovom sastanku su načelo glasali za davanje bonusa za stimulisanje radnika ali je samo jedan direktor bio protiv.

⁴ Jedinica za politiku i monitoring javnih preduzeća u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja.

Pored toga, kao rezultat nedostataka koji su identifikovani i predstavljeni kao osnova za mišljenje, za stavke: dugoročna sredstva, akcije, potraživanja, drugi zahtevi, isplativi porezi, isplative obaveze, odloženi prihodi, prihodi, rashodi, novčani tok, postoje i nedostaci u napomenama koje ne daju potpune i tačne informacije.

Naša revizija je sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima o vrhovnim revizorskim institucijama (MSVRI). Prema ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u odeljku „Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. Prema etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju godišnjih finansijskih izveštaja budžetskih organizacija i JP na Kosovu, NKR je nezavisna od RKV Priština i ostale etičke odgovornosti su ispunjene u skladu sa ovim zahtevima. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da pruže osnovu za naše suprotno mišljenje

Ključna pitanja revizije

Voda koja nije naplaćena ili kako se drugačije naziva gubitak vode u RKV Priština, prijavljena u Regulatornom organu za usluge vodama (ARRU) za 2018. je 58%, dok je za 2017. gubitak vode bio 57%. Gubici vode prema ARRU su zbog tehničkih gubitaka (curenja), komercijalnih gubitaka (nezakonita priključenja, netačnosti u očitavanju brojila, fakturisanja bez vodomera, itd.) ijedna količina odobrenih gubitaka (verski objekti, vatrogasci, javne fontane itd.). Kompanija je u junu 2018. godine odobrila Strategiju za smanjenje potrošnje vode za period 2018-2022.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Menadžment RKV "Priština" je odgovorno za pripremu i pravilnu prezentaciju finansijskih izveštaja na osnovu akrualnog principa prema Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), Međunarodnim standardi finansijskog izveštavanja (MSFI) i za takve interne kontrole koje menadžment utvrđuje da je neophodne da bi omogućili pripremu finansijskih izveštaja bez bilo kakvog značajnog pogrešnog prikazivanja uzrokovanog prevarom ili greškom. Ovo uključuje implementaciju Zakona br. 03 / L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti (izmene i dopune), Zakon br. 03 / L-087 o javnim preduzećima (izmene i dopune) i zakon 06 / L-032 o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji.

Predsedavajući Odbora je odgovoran za obezbeđivanje nadzora nad procesom finansijskog izveštavanja JP.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva MSVIR i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja. Naš cilj je da dobijemo razumno uverenje da li finansijski izveštaji u generalnom ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja bilo od prevare bilo od greške. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja..

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da JP-e izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Zahteve Zakona br. 03/L-048 Upravljanje Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama);
- Zahteve Zakona br. 06/L-016 za Trgovačka Društva;
- Zahteve Zakona br. 03/L-087 za Javna Preduzeća (sa dopunama i izmenama);
- Zahteve Zakona br. 06/L-032 za Računovodstvo, Finansijsko Izveštavanje i Reviziju;
- Zahteve Zakona br. 04/L- 42 o Javnoj Nabavci (sa izmenama i dopunama);
- Zahteve Uputstva br 2/2013/MF za Strukturu i Sadržaj Godišnjih Finansijskih Izveštaja; i
- Od JP-a, se takođe zahteva da pripremi izveštaje kao u nastavku:
 - Statut JP-a;
 - Plan poslovanja;
 - Tromesečne izveštaje;
 - Godišnje izveštaje;
 - Izveštaj od merenja zadovoljstva Potrošača; i
 - Nacrt plana i blagovremeni konačni plan nabavke.

Tokom faze među revizije nakon naših predloga za poduzimanje potrebnih radnji, uradili su neke ispravke, ali nisu uspeli eliminirati greške u celini. Kao rezultat toga, identifikovali smo nalaze koje smo predstavili kod osnove za mišljenje.

Imajući u vidu gore navedeno, usvajanje od strane ID i Glavnog finansijskog službenika i Trezora (nakon podnošenja GFI-a Odboru direktora može se smatrati netačnim jer su tokom revizije utvrđene materijalne greške.

Što se tiče drugih zahteva za spoljno izveštavanje, identifikovali smo sledeću neusaglašenost:

- Kvartalni izveštaji za 2018. samo su delimično ispunili zakonske zahteve člana 31.1 i 31.4 Zakona o javnim preduzećima.
 - Do kraja septembra, zaposlena su 32 radnika, ali ta zaposlenja nisu bila prijavljena u delu izveštaja gde je potrebno predstaviti pregled organizacione strukture Kompanije, uključujući sve značajne promene koje su napravljene u tom kvartalu.

- Pored toga, u trećem kvartalnom izveštaju, kompanija nije predstavila rezime svih nedovršenih ili ugroženih sudskih ili arbitražnih postupaka ili koji bi mogli da uključe JP i nisu predstavili nikakve sugestije ili predloge za izmene koje se očekuje da će povećati učinak JP.

Takođe odobravanje od strane BD i podnošenje kvartalnih izveštaja Jedinici za politiku i praćenje javnih preduzeća je urađeno sa zakašnjenjem. Prvi kvartal je odobren sa zakašnjenjem od 13 dana, drugi kvartal sa kašnjenjem od 11 dana, a treći kvartal sa kašnjenjem od 24 dana, kao i dostavljanje u JPPJP sa zakašnjenjem od 19 dana.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Za gore navedena pitanja date su preporuke:

- Preporuka A1** Predsedavajući Odbora da obezbedi sveobuhvatnu reviziju registra imovine i da se preduzimaju konkretne akcije za poboljšanje u skladu sa računovodstvenim standardima za: procenu imovine; usklađivanje imovine između registra imovine i računovodstvenih evidencija; amortizacija sredstava po MRS i evidentiranje imovine stečene donacijom po njihovoj fer vrednosti.
- Preporuka A2** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se uradi usklađivanje između stanja zaliha tokom procesa popisa inventara sa računovodstvenim evidencijama za njih kako bi se osigurala tačnost vrednosti zaliha prikazanih u finansijskim izveštajima.
- Preporuka A3** Predsedavajući Odbora će obezbediti da finansijski službenici, koji evidentiraju transakcije koje utiču na određene obračunske periode, to čine na osnovu akrealnog principa tako što će obezbediti da odloženi prihodi dostignu dospeće (realizaciju) u budućim obračunskim periodima.
- Preporuka A4** Predsedavajući Odbora da osigurava da se poduzmu hitne mere za identifikaciju kupaca čija su sredstva prikupljena na računu "Sumnjiva i vanredna plaćanja" i da budu oduzete njihove neplaćene obaveze prema preduzeću.
- Preporuka A5** Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje potrebnih korektivnih radnji za usklađivanje podataka između prodajnog modula i modula računovodstva kako bi se osigurala tačne informacije o potraživanjima.
- Preporuka A6** Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje korektivnih radnji za pod stavke osnovne stavke "Drugi zahtevi" kako bi se osigurala njihova tačna prezentacija i stanje u finansijskim izveštajima.

-
- Preporuka A7** Predsedavajući Odbora da osigura da se poduzmu potrebne radnje kako bi se ispravile greške utvrđene u računovodstvenim evidencijama, kako bi se izvršila tačna prezentacija u finansijskim izveštajima. Pored toga, treba uspostaviti mehanizme da se registar obaveza redovno pregledava kako bi se verifikovala celovitost i tačnost liste obaveza prema dobavljačima.
- Preporuka A8** Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje korektivnih radnji da bi računovodstvene evidencije bile u skladu sa stanjem dugova u PAK i stanjem drugih obaveza.
- Preporuka A9** Predsedavajući Odbora da osigura da su tačno izvršene računovodstvene evidencije stvaranja provizije, priznajući obaveze i troškove za dobijanje tačnog finansijskog rezultata.
- Preporuka A10** Predsedavajući Odbora da obezbedi da se u listu imovine dobijene od grantova obuhvati imovina po njihovoj neto vrednosti u trenutku popisa i da se poduzmu korektivne mere u slučajevima kada njihova vrednost nije ispravno priznata kao odgođeni prihod.
- Preporuka A11** Predsednik Odbora treba da obezbedi uspostavljanje mehanizma za izveštavanje o svakoj fakturi koja je ispravljena u departmanu prodaje kod računovodstva i da je urađeno usklađivanje modula fakturisanja sa deklarisanom prodajom.
- Preporuka A12** Predsedavajući Odbora osigurava da su izvršene ispravke u slučaju kada je loš dug izbrisan u jednom periodu naplaćen u narednom periodu.
- Preporuka A13** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se kroz interne akte stvore mehanizmi koji će onemogućiti donošenje odluka bez ovlašćenja nadležnih organa..
- Preporuka A14** Predsedavajući Odbora će obezbediti da su uspostavljeni delotvorni procesi koji potvrđuju da su izvršene ispravke grešaka identifikovane u novčanom toku i izveštaj o promenama u kapitalu kako bi se osigurao njihov istinit i pošten prikaz.
- Preporuka A15** Predsednik Odbora treba da obezbedi da napomene sadrže osnovne principe koji se koriste za sastavljanje finansijskih izveštaja, a informacije o sastavu stavki izveštaja su date u skladu sa zahtevima računovodstvenih standarda.
-

Preporuka A16 Predsedavajući Odbora da obezbedi da se zahtev za spoljnje izveštavanje uradi u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, da su ti izveštaji odobreni u skladu sa zakonskim zahtevima i da se njihovo odobrenje i podnošenje vrši u zakonskom roku.

Preporuka A17 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se sprovede analiza radi utvrđivanja uzroka koji su uticali na izmenu mišljenja. Takođe treba preduzeti mere za rešavanje uzroka na sistematičan i pragmatičan način kako bi se uklonile greške u godišnjim finansijskim izveštajima i kako bi se osigurao njihov istinit i pravedan izgled.

Osim toga, predsedavajući Odbora da obezbedi da su uspostavljeni efektivni procesi koji potvrđuju da plan izrade finansijskih izveštaja za 2019. rešava sva pitanjima koja se odnose na usklađenost. To bi takođe trebalo da obuhvati pregled nacrtu izveštaja od strane rukovodstva, sa posebnim fokusom na područja visokog rizika i oblasti u kojima su greške identifikovane u prethodnim godinama. Potpisivanje izveštaja od strane ID i GFST-a ne bi trebalo da se izvrši sve dok se ne izvrše sve neophodne kontrole pre nego što se isti podnesu OD-a.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi Finansijskog Upravljanja i Kontrole (FUK), odražava detaljne aktivnosti revizije za sisteme prihoda i rashoda u Javnom Preduzeću. Posebno u fokusu revizije bilo je upravljanje prihodima, rashodima, imovini, obaveza i potraživanja.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

Kontrole nad sveukupnim upravljanjem RKV Priština trebaju značajna poboljšanja jer su skoro u svim oblastima identifikovane mnoge slabosti.

Potrebno je poboljšati upravljanje prihodima. To je zbog toga što su kontrole u ovoj oblasti bile slabe i nisu omogućile njihovo tačno prepoznavanje u finansijskim izveštajima, kašnjenja u legalizaciji kupaca, registraciju korisnika bez zadovoljenja utvrđenih kriterija, ne primenjivanje kaznenih mera prema dužnicima kao i slučajeve evidentiranja kupaca bez opisa imena i ličnog broja korisnika.

Pored toga, podsticaji za zaposlene na kraju godine sa finansijskim sredstvima u ime dobrog učinka dok je kompanija imala negativan finansijski rezultat, nepoštovanje rokova tokom procesa regrutacije osoblja, nedostatak angažovanja radnika za specifične zadatke i posao, plaćanje obroka bez odluke BD-a, plate definisane u propisima sa imenima zaposlenih, a ne pozicije, su iz identifikovanih nedostataka u oblasti upravljanja ljudskim resursima.

Dalje, snabdevanje naftom bez ugovora, loše upravljanje ugovorima, precenjivanje troškova kao rezultat loših klasifikacija, kupovina polovnih automobila utiču na neadekvatno upravljanje troškovima.

Takođe, postojeće kontrole u upravljanju dugotrajnom imovinom, potraživanjima, obavezama i kapitalom nisu adekvatne. One su sprečile tačno i potpuno evidentiranje i izveštavanje o ovim računima i u računovodstvenim evidencijama i u GFI. Ove i druge slabosti predstavljene u ovom izveštaju treba uzeti u obzir od strane BD-a kako bi se poboljšalo finansijsko upravljanje i kontrola Kompanije.

3.1 Poslovni plan (prihodi i rashodi)

Razmotrili smo finansijske komponente prihoda i rashoda planiranih godišnjim poslovnim planom za relevantne kategorije. Ovo je predstavljeno na sledećoj tabeli.

Tabela 1. Tabela prihoda i rashoda prema godišnjem planu za 2018 godinu (u €)

Opis	Početni plan	Završni plan	Izvršenje 2018	Izvršenje 2017
Prihodi od prodaje/ usluga	15,999,065	15,999,065	14,267,001	14,220,393
Ostali prihodi	314,638	314,638	56,602 ⁵	186,586
Prihodi od grantova	1,177,569	1,177,569	2,149,196	1,562,369
Ukupni prihodi	17,491,272	17,491,272	16,416,197	15,969,348
Troškovi za plate	5,040,287	5,040,287	5,137,160	5,036,900
Troškovi za nabavku ne obrađene vode	657,650	657,650	642,196	425,800
Troškovi za struju	2,900,647	2,900,647	2,312,212	2,472,201
Troškovi za gorivo	156,000	156,000	117,861	105,418
Troškovi za materijale	699,212	699,212	739,460	501,269
Ostali troškovi	890,957 ⁶	890,957	1,218,532 ⁷	717,833
Loši dugovi	1,483,858	1,483,858	30,437	869,929
Troškovi za kamate	500,000	500,000	486,637	0
Ukupni troškovi	12,328,611	12,328,611	10,684,495	10,129,350

Objašnjenja o promenama u planiranju prihoda i rashoda data su u nastavku:

- Planiranje prihoda za 2018. godinu bilo je znatno veće od realizacije za 2017. godinu. Međutim, na kraju godine, preduzeće je uspelo da ostvari 94% planiranog iznosa. Prekoračenje planiranog iznosa primećeno je na prihodima od grantova gde je planirani iznos premašen za 82%. To je zbog činjenice da je tokom 2018. godine kompanija registrovala neka sredstva koja su primljena kao donacije u prethodnim godinama. Ova sredstva su evidentirana ove godine i na osnovu zahteva standarda za primljene grantove, za sredstva koja se amortizuju priznaju se kao prihodi u razdobljima u kojima se amortizacija naplaćuje za tu imovinu. Međutim, niža stopa realizacije u odnosu na planiranje primećuje se u drugim prihodima gde je plan bio ispunjen samo 18%.

⁵ U okviru ostalih prihoda uključeni su prihodi od kamata na depozite banaka u iznosu od 13,063€.

⁶ Troškovi održavanja i popravke u iznosu od 90,076€, finansijski rashodi u iznosu od 48,100€, troškovi eksternih ugovora u iznosu od 752,781€.

⁷ Troškovi održavanja i popravke 117,000€, Neizravni finansijski 24,128€, Izvan ugovornih troškova 70,3808€, Rashodi MSPP 365,954, Izdaci za sport, kulturu i solidarnost 7,642€

- Troškovi ostvareni u ovoj godini u odnosu na planiranje bili su 87%. Najveći rashodi su ostvareni kod ostalih rashoda, gde je njihovo izvršenje u odnosu na planiranje prekoračeno za 94%, zbog odluke MSPP da plati godišnje takse. Što se tiče rashoda lošeg duga, u odnosu na planiranje, imamo manji učinak od 97%, jer je kompanija odlučila da ove godine prizna kao loše dugove samo dugove potrošača za koje je mala verovatnoća da će biti prikupljeni.

3.2 Izveštaj finansijske pozicije

Revidirali smo izveštaj finansijske pozicije, testirajući i stanje na računu, kao i transakcije koje su se odvijale tokom godine u okviru ovih računa. Osim ispitivanja računovodstvenog stanja računa, tretirali smo i aspekte usaglašavanja sa zakonima i propisima i pružili smo dole navedene preporuke:

Tabela 2. Izveštaj finansijske pozicije RKV Prishtina dana 31 decembra 2018 (u€)

Imovina	Viti 2018	Viti 2017
Zemljište, Uređaji i mašine	95,164,582	89,219,181
Tekuće investicije	0	9,527,043
Ne obratna imovina	95,164,582	98,746,224
Zalihe	1,604,359	1,616,727
Računi potraživanja	14,023,536	13,621,326
Ostala potražnja	1,828,423	4,136,437
Novac u blagajni i u banci	4,319,492	5,224,093
Ukupna imovina	116,940,392	123,344,807
Ekvitet		
Osnovni kapital	25,000	25,000
Rezervni kapital	72,710,754	72,620,753
Zadržani Dobici/Gubici	(9,569,759)	(10,049,648)
Godišnji Dobici/Gubici	(751,015)	480,718
Ukupan Ekvitet	62,414,980	63,076,824
Obaveze		
Dugoročne obaveze (kredit i dugovanja)	52,311,203	58,165,463
Naplativi trgovinski računi i ostale obaveze	1,378,362	1,425,046
Naplativi porezi	835,847	677,473
Ukupne obaveze	54,525,412	60,267,983
Ukupne obaveze i Ekvitet	116,940,392	123,344,807

Pitanje A18 - Neusklađenost između registra imovine i izveštaja komisije za inventarizaciju

Nalaz Član 7 Zakona o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji (br. 04/L-014) zahteva, između ostalog, da poslovne organizacije najmanje jednom godišnje proveravaju postojanje i vrednovanje imovine kroz proces inventarizacije i ovaj inventar treba da se izjednači sa knjigovodstvenim knjigama.

Kompanija nije uskladila registar imovine i izveštaj komisije za inventarizaciju, koji je dostavljen početkom 2019. godine sa pratećim dokumentima.

Prema zvaničnim potvrdama, nedostatak detaljnih procedura u kojima treba jasno pokazati dužnosti odgovornog osoblja, kao i obaveze osoblja na poslu i druge dužnosti bili su uzroci identifikovanih nedostataka.

Rizik Ne usklađivanje činjeničnog stanja imovine sa računovodstvenim evidencijama rezultiralo je neodgovarajućim objavljivanjem i obelodanjivanjem imovine u finansijskim izveštajima.

Preporuka A18 Predsednik Odbora osigurava ažuriranje pravila o upravljanju imovinom, uključujući odgovarajuće procedure koje će služiti kao jasne smernice bilo za komisiju inventarizacije, tako i za osoblje zaduženo za upravljanje registrom imovine.

Pitanje A19 - Nepotpuni registar imovine

Nalaz Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, stav 4.4 a), navodi da: jedna imovina je izvor koji kontroliše entitet kao rezultat prošlih događaja koji predviđaju buduće ekonomske koristi koje se unose u ekonomsku jedinicu. Dok, MRS 20, stav 23, predviđa da državni grant može biti u obliku prenosa ne monetarne imovine, kao što je zemljište ili drugi resursi, koje će entitet koristiti. Pod ovim okolnostima uobičajeno je proceniti pravilnu vrednost ne novčane imovine i obračunati kao grant i imovina sa pravednom vrednošću.

Naša poređenja između generalnog registra imovine i registra vozila koji se koriste (registar kojim upravlja jedinica za upravljanje vozilima) pokazuje da se broj vozila ne poklapa. Tri vozila koja su, prema zvaničnim tvrdnjama, prodana u prethodnim godinama, još uvek su u registru imovine. Dok vozilo koje je primljeno kao donacija u 2016. godini, u iznosu od 9,817 €, uopšte nije evidentirano u računovodstvenim evidencijama.

Zbog ovih nepravilnosti, po mišljenju službenika za upravljanje imovinom, nije bilo praćenja prateće dokumentacije od strane nadležnih lica u kancelariji računovodstva. Pored toga, 2018. godine nije sproveden nikakav poseban proces inventarizacije vozila.

Rizik Ne ažuriranje registra imovine utiče na netačnu prezentaciju imovine, utičući na potcenjivanje/precenjivanje imovine koja nije u opticaju u izveštaju o finansijskoj poziciji.

Preporuka A19 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi uspostavljanje komisije za popis vozila kako bi se uspostavio kompletan registar vozila koja se koriste i koji se ažurira u registru imovine.

Pitanje A20 - Kašnjenje u naplati akontacija za zaposlene

Nalaz Prava trećih lica (dužnika) predstavljaju prava ekonomske jedinice prema trećim licima za naplatu monetarnih sredstava koja nisu povezana sa prodajom robe / usluga od strane entiteta. Oni se mogu predstaviti u obliku prava za zaposlene u jedinici za vraćanje sredstava koja su data kao akontacija.

Naša analiza stavke Ostali zahtevi u iznosu od 1,828,423€ ukazuju na to da se u njemu nalaze i zahtevi zaposlenih (uglavnom akontacije) u iznosu od 87,332 €, od kojih 86,732€ pripadaju periodu 2014-2017, a koji još uvek nisu prikupljeni.

Razlog za to je bio nemar osoblja u njihovom pravovremenom prikupljanju i nedostatak unutrašnje uredbe koja bi jasno definisala mere koje će se primenjivati u takvim slučajevima.

Rizik Neuspeh prikupljanja ili oduzimanja ovih sredstava iz plata zaposlenih, predstavlja rizik da se ova sredstva ne naplaćuju zbog mogućnosti prestanka radnog odnosa sa tim radnicima.

Preporuka A20 Predsednik Odbora će osigurati da u kratkom roku rukovodstvo preduzme konkretne radnje na izradi i implementaciji internih uredbi za akontacije i avanse, opisujući sve procedure, uslove, metode i iznos sume u slučaju zahteva, odnosno prijema i vraćanja predujma (avansno plaćanje). Pored toga, treba osigurati da se u optimalnom roku naplati iznos doznaka koje se daju radnicima kao avans.

Pitanje A21 - Prezentacija inventara koji se koristi, kao i auto gume u upotrebi, kao zalihe.

- Gjetja** Prema MRS 2 - Zalihe, kada preduzeće vrši izlaz iz skladišta u svrhu upotrebe, trebalo bi da se priznaju kao rashod za vreme kada se desio izlaz.
- Stavka "zalihe" obuhvata dve kategorije: sitni inventar u upotrebi i auto gume u upotrebi, u ukupnom iznosu od 71,642 €, koji su materijali izašli iz skladišta pre 2014, ali se ne priznaju kao troškovi u periodu nastanka, već se i dalje drže kao imovina Kompanije.
- Razlog za to je bio jer su službenici preduzeća kako bi proverili svoje postojanje i eliminisali svoj gubitak, smatrali prikladnijim da ih zadrže kao zalihe.
- Rizik** Propust da se priznaju rashodi od izlaza materijala iz skladišta, rezultira u precenjivanju imovine i prenetog dobitka.
- Preporuka A21** Predsednik Odbora treba da obezbedi da kroz interne akte ojača interne kontrole, kojim će se regulisati priznavanje svih troškova od izlaza materijala iz skladišta u periodu u kojem su se dogodili, što će direktno rezultirati iu tačnom prikazu zaliha u finansijskim izveštajima. Takođe, da se osigura da su izvršene potrebne korekcije u vezi sa zalihama koje su u upotrebi.

3.3 Izveštaj prihoda i troškova

RKV „ Prishtina „ je u narednoj predstavila sve vrste prihoda koje je ostvarila u toku godine, troškove, kao i finansijski rezultat.

Tabela 3. Izveštaj prihoda i troškova od 31 decembra 2018

(u €)

Opis	Godina 2018	Godina 2017
Prihodi od usluga snabdevanja vodom	14,267,001	14,220,393
Ostali operativni prihodi	43,539	181,927
Prihodi os grantova	2,149,196	1,562,369
Ukupni prihodi	16,459,736	15,964,689
Troškovi za nabavku ne obrađene vode	(642,196)	(425,800)
Troškovi za struju	(2,312,212)	(2,472,201)
Troškovi za gorivo	(117,861)	(105,418)
Troškovi za osoblje – Plate i dnevnice	(5,137,160)	(5,036,900)
Materijalni troškovi	(739,460)	(501,269)
Spoljne ugovorene usluge	(703,808)	(569,362)
Troškovi takse za MŽSPP ⁸	(365,954)	0
Troškovi za sport, kulturu i solidarnu podršku	(7,642)	(5,798)
Troškovi održavanja i popravke	(117,000)	(119,429)
Troškovi obezvređivanja i amortizacije	(6,539,319)	(5,305,904)
Troškovi za proviziju loših dugova	(30,437)	(869,929)
Finansijski izdaci kao i transfer finansijskog rezultata	(24,128)	(23,244)
Ukupni troškovi	(16,737,177)	(15,435,253)
Operativni dobitak/gubitak	(277,441)	529,437
Prihodi od kamate na bankarske depozite	13,063	4,695
Kamatni troškovi	(486,637)	
Dobit/Gubitak pre poreza	(751,015)	534,132
Porez na dobit		(53,413)
Neto Dobit/Gubitak	(751,015)	480,718

⁸ Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja

Pitanje A22 - Nepravilno tretiranje prihoda od grantova

- Nalaz** Prema MRS 20, grantovi primljeni za opremu koja se amortizuje priznaju se kao prihod tokom perioda u kojima se amortizacija naplaćuje za tu imovinu.
- Analize pokazuju da je za tri aktive sa nultom vrednošću na kraju 2017. godine Kompanija priznala trošak amortizacije, odnosno prihode od grantova za 2018. godinu, u iznosu od 63,468€. Ovakvo priznavanje je precenilo prihode od donacija.
- Ovo se desilo kao rezultat nemara zvaničnika tokom amortizacije imovine.
- Rizik** Priznavanje troškova amortizacije za imovinu nulte vrednosti, koje posledično imaju uticaj na prihode od grantova, utiče na finansijski rezultat preduzeća.
- Preporuka A22** Predsedavajući Odbora će obezbediti da kod korekcije transakcija koje se odnose na prihode od donacija i u slučajevima kada je vrednost imovine jednaka nuli neće dozvoliti njihovu amortizaciju.

Pitanje A23 - Kašnjenje u upisivanju vodomera individualnih potrošača vode

Nalaz Uredba br. 02/2017 o procedurama priključivanja potrošača u uslugama vodosnabdevanja, članovi 12-14 definišu proces i vremenske okvire pod kojima se treba izvršiti obrada zahteva za priključenje i registraciju u sistemu naplate. Postupak za priključenje aplikanata u vodovodnu i kanalizacionu mrežu treba da bude završeno u roku od 15 kalendarskih dana.

U posljednje tri godine, zahtev za legalizaciju pojedinih vodomera podnelo je 83 investitora za kolektivno stanovanje. U 12 testiranih uzoraka primetili smo da su u svim slučajevima procedure legalizacije odložene i kretale su se od jednog meseca do jedne godine. Dok u dva slučaja, iako su zahtevi podneseni od aprila, odnosno septembra 2018. godine, još nije izvršena provera ovih zahteva od strane komisije koja je bila zadužena za proveru situacije na terenu.

Neuspeh u poboljšanju situacije od strane samih investitora nakon primedbi primljenih od strane komisije za verifikaciju, kao i angažovanje Komisije na poslu i druge dužnosti bili su glavni razlozi za kašnjenje u verifikaciji i registraciji korisnika.

Risk Kašnjenja u procesu legalizacije ili registracije ovih kupaca pored toga što su u suprotnosti sa propisom, uzrokuju ne-fakturisanje prihoda u periodu kada se usluga pruža i gubici vode se povećavaju.

Preporuka A23 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se vrši odgovarajuća podela zadataka tako da zaposleni koji su zaduženi za verifikaciju klijenata ne obavljaju druge dužnosti. Dok u slučajevima neispunjavanja obaveza kupaca u poboljšanju situacije nakon primedbi komisije, treba primeniti konkretne mere kao što su kazne ili isključenja tako da se registracija korisnika odvija u periodu kada se usluga pruža.

Pitanje A24 - Registrovanje klijenata bez ispunjavanja definisanih kriterijuma

Nalaz U skladu sa Uredbom br. 02/2016 o minimalnim standardima za vodu za vodne usluge odobrenim od strane RAV⁹, predviđeno je da kupci odrede odgovarajuću lokaciju za postavljanje vodomera i u slučaju neispunjavanja ovog uslova, davalac usluga može odbiti da obezbedi usluge ili obustaviti usluge za te klijente.

U posljednje tri godine, zahtev za legalizaciju pojedinih vodomera podnelo je 83 investitora za kolektivno stanovanje. Prilikom rešavanja ovog pitanja primetili smo da je rukovodstvo Kompanije u januaru 2019. godine donelo odluku da registruje sve potrošače koji su opremljeni individualnim vodomerima, koji su se prijavili preko investitora u kolektivne objekte. Od ukupno 25 kolektivnih objekata, koji su legalizovani na osnovu ove odluke, obradili smo pet predmeta. Tokom razmatranja primedbi upućenih ovim investitorima od strane Komisije kompanije, primetili smo da glavni vodomeri nisu ispunjavali postavljene standarde, dok su u dva slučaja date i napomene za neke pojedinačne vodomere. Uprkos tome, u januaru 2019. godine registrovano je 245 potrošača, koji su deo ovih kolektivnih objekata.

Prema zvaničnicima Kompanije, registracija ovih pojedinačnih klijenata uprkos činjenici da investitori nisu ispunili sve kriterijume je napravljena kako bi se izbeglo kašnjenje u prihodu od naplate za pruženu uslugu, i sprečavanje daljeg skupljanja dugova klijenata.

Rizik Legalizovanje potrošača bez ispunjavanja svih kriterijuma može dovesti do zloupotrebe vode od strane investitora i potrošača, što utiče na ne-fakturisanje kupaca za pružene usluge, a time i povećanje gubitaka vode.

Preporuka A24 Predsedavajući Odbora da obezbedi osnivanje relevantne komisije za proveru svih novih registrovanih korisnika kako bi se potvrdilo da li su ovi klijenti implementirali primedbe Komisije. U slučajevima kada brojila vode ne ispunjavaju potrebne standarde, u najkraćem vremenskom periodu da se uradi njihovo isključenje.

⁹ Regulatorni autoritet za vode

Pitanje A25 - Podaci o klijentima ne u skladu sa pravilima RAV-e

- Nalaz** Uredba RAV br. 03/2016 o Korisničkoj kartici vodovoda Kosova predviđa da registar korisnika treba, između ostalog, da uključuje: lični broj i ime klijenta.
- U potrošačkom registru ima 489 potrošača kojima nedostaje lični broj i ime klijenta. Ovi klijenti su identifikovani sa opisom "NN", a iznos koji ovi klijenti duguju Kompaniji je 134,137 €
- Prema zvaničnicima Kompanije, registracija kupaca sa opisom "NN" dogodila se uglavnom zbog zahteva investitora kolektivnih objekata za neplaćene stanove, kako se ne bi napravio teret duga za investitore do njihove prodaje..
- Rizik** Evidentiranje potrošača bez opisa imena i ličnog broja korisnika stvara zakonske nesaglasnosti i rizikuje da se sredstva ne naplate zbog nemogućnosti primene zakonskih mera na te dužnike.
- Preporuka A25** Predsedavajući Odbora osigurava da u određenom roku razmotri i poduzme mere za ispravljanje, tako da se svi klijenti koji su identifikovani sa imenom "NN" registruju u ime korisnika usluga. Štaviše, kako bi se osiguralo da se kreditni iznos identifikuje za svakoga od njih i da se preduzmu neophodne mere naplate.

Pitanje A26 - Obračun potrošača nije u skladu sa pravilima utvrđenim od RAV

- Nalaz** Prema odluci RAV-e br. 169 za odobravanje naplate za klijente u slučajevima bez vodomera, fakturisanje se odobrava samo potrošačima u kolektivnim stambenim zgradama-stanovima. Sve ostale kategorije kupaca treba fakturirati na osnovu očitavanja brojila, inače će biti isključeni.
- Kompanija još uvek vrši paušalnu naplatu, za potrošače koji nisu imali instalirane vodomere. Broj takvih kupaca kretao se od 1,628€ u januaru do 1,090 u decembru (ovde nisu bili uključeni potrošači domaćinstava kolektivnog stanovanja - stanovi). Iznos ovih naplata iznosio je 260,802€, ali količina vode po m³ se naplaćuje paušalno nije odobrena od strane RAV.
- Prema menadžeru prodaje, ova vrsta fakturisanja se vrši kada postoje poteškoće u učitavanju brojila. Dok do ne isključenja ovih potrošača, došlo je zbog toga jer postojeći kadrovski kapaciteti su bili više fokusirani na naplatu dugova, održavanje i popravku curenja vode u celoj distributivnoj mreži preduzeća.
- Rizik** Naplata bez učitavanja brojila ili paušalna naplata rizikuje da količina potrošene vode nije tačna i da iznos koji nije naplaćen odražava povećanje gubitaka vode koji utiču na finansijski rezultat preduzeća.
- Preporuka A26** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi izradu akcionog plana za pravovremenu primenu mera za prekid paušalne naplate, obezbeđivanjem postavljanja brojila za vodu svim ovim potrošačima, vremenska ograničenja i kazne za slučajeve u kojima nisu instalirani vodomeri.

Pitanje A27 - Ne primena kaznenih mera prema klijentima dužnicima

Nalaz Uredba o procedurama fakturisanja za usluge vodosnabdevanja, član 11.1, propisuje da ako plaćanje nije izvršeno u roku navedenom u fakturi, kompanija će nastaviti sa drugim upozorenjem kroz koje je kupac dužan platiti u roku od 5 radnih dana ili će slediti prekid. Nakon ovog roka, Kompanija će pokrenuti postupak izvršenja. Dok Direktiva o tarifama i uslugama određuje naknadu od 3€ za slanje napomena.

Nakon analize u vezi dugovanja klijenata, konstatovano je da za 13,773 potrošača, čiji je dug na kraju godine iznosio 500 € i koji nisu izvršili nijednu uplatu tokom godine, Kompanija nije podnela prigovore zbog neplaćanja duga tih potrošača i stoga nema fakturisanja u iznosu od 41,319€ za ne preduzimanje upozorenja.

Pored toga, za 10,670 potrošača sa preko 1,000 € duga za koji nisu izvršili nikakvu uplatu tokom godine, Kompanija nije preduzela nikakve radnje za naplatu dugova putem izvršnih postupaka.

Prema rečima službenika preduzeća, kao primedba se takođe uzima faktura, pri čemu se na zadnjem delu fakture svaki potrošač obaveštava o načinu plaćanja i da je žalba za plaćanje obaveznim korisnicima izvršena i putem sredstava javnog informisanja. Što se tiče izvršnih postupaka, imamo nedostatak informacija, posebno o ličnom broju kupaca, jer bez ovih podataka kancelarija za izvršenje ne može da nastavi sa postupkom za izvršenje.

Rizik Ne slanje primedbi dužnicima utiče na naplatu i smanjenje prihoda i samim tim smanjuje finansijski rezultat. Isto tako, neuspeh u primeni procedura izvršenja dovodi u opasnost zastarelost duga i ne naplatu dugova.

Preporuka A27 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da registar korisnika bude kompletiran sa svim informacijama o klijentima, da se preduzmu mere protiv klijenata koji ne odgovaraju na zahteve za plaćanje, da šalje primedbe i u slučajevima kada potrošači ne reaguju na primedbe onda da primene izvršne postupke.

Pitanje A28 - Nepoštovanje vremenskih rokova tokom procesa zapošljavanja osoblja

- Nalaz** Administrativno uputstvo o regulisanju procedura za konkurs u javnom sektoru obavezuje svakog poslodavca da poštuje vremenske rokove koji su određeni za različite faze procesa regrutovanja zaposlenih.
- Naš tretman za procedure zaposlenja je zaključio da za pet procedura regrutacije postoje kašnjenja u poštovanju rokova nakon zatvaranja konkursa, u nekim slučajevima do 30 dana.
- To se desilo zbog toga što su osobe odgovorne za formiranje komisije i osobe koje su određene u komisiji za izbor najuspešnijeg kandidata bile angažovane u drugim poslovima i odgovornostima.
- Rizik** Nepoštovanje vremenskih ograničenja tokom procesa regrutacije može uticati na neuspeh procesa zapošljavanja u slučaju žalbi kao i na kašnjenja u postizanju ciljeva preduzeća.
- Preporuka A28** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se poštuju vremenski rokovi za izbor kandidata i tokom perioda kada su oni uključeni u komisije, da se njihove dužnosti i odgovornosti delegiraju drugom osoblju obezbeđujući da se njihov rad realizuje u vremenskim okvirima kao što je definisano zakonom.

Pitanje A29 - Angažovanje zaposlenih za specifične poslove i zadatke duže od roka propisanog zakonom.

Nalaz Zakon o radu obavezuje poslodavca iz javnog sektora da objavi javni konkurs kad god zaposleni prihvati i uspostavi radni odnos, zaključi pisani ugovor potpisan od strane poslodavca i zaposlenog i da ugovor za određene poslove i obaveze, ne može biti duže od 120 dana u toku jedne godine. Ovim zakonom je takođe propisano da zaposleni za određene poslove i dužnosti nemaju pravo na godišnji odmor i druga prava utvrđena Kolektivnim ugovorom i Ugovorom o radu.

Za rad na fizičkom obezbeđenju, odlukom Izvršnog direktora, angažovana su tri službenika za specifične poslove i zadatke bez primene procedura za zapošljavanje, od kojih su dva u periodu od januara do marta radila i bila plaćena bez ugovora zaključenog između poslodavca i zaposlenog.

Štaviše, nakon zaključenja ugovora o radu i određenih zadataka sa rokom od 120 dana, njihovo angažovanje je trajalo 116 dana više nego što je propisano zakonom.

U međuvremenu, jedan od zaposlenih je ugovoren za rad i specifične zadatke od 25.12.2017-24.04.2018, radio je do kraja 2018. godine bez ugovora i 251 dan više nego što je zakonom dozvoljeno. Pored toga, ovi zaposleni su koristili i dodatak za obroke, za rad tokom praznika i za noćni rad.

Angažovanje zaposlenih za položaj fizičko obezbeđenje bilo je zbog raskida ugovora sa kompanijom osiguranja zbog neispunjavanja obaveza. Prekoračenje zakonskog roka za ove obaveze nastalo je zbog otkazivanja redovnih procedura zapošljavanja. Dok je protiv zakonito plaćanje dodataka bilo zbog toga što je preduzeće ove zaposlene smatralo redovnim radnicima.

Rizik Gore identifikovane nepravilnosti dovode u opasnost angažovanje nekompetentnih lica na odgovarajućim pozicijama i to može dovesti do operativne neefikasnosti.

Preporuka A29 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da kroz interne akte preduzeća ojačaju unutrašnje kontrole koje bi sprečile angažovanje osoblja bez konkurentnog procesa, isplate plata i drugih naknada bez pratećih dokumenata (ugovori o radu) i da ugovori o radu i specifični zadaci budu na maksimalne rokove dozvoljene zakonom.

Pitanje A30 - Nedostaci u Uredbi o platama zaposlenih

- Nalaz** Na osnovu izmene i dopune uredbe o platama zaposlenih koje je BD odobrio tokom 2015. godine, plate zaposlenih u ugovoru o radu treba da se utvrde na osnovu ove uredbe.
- Za deset zaposlenih na razliĉitim pozicijama, njihova imena se ne nalaze na listi koeficijenata plata vaŹeće Uredbe, Źto bi trebalo da bude osnova za odreĉivanje zarade.
- Pored toga, u pet sluĉajeva, plate zaposlenih definisane ugovorom o radu razlikuju se od plata koje su definisane u regulativi o zaradama zaposlenih kao rezultat njihove promene poloŹaja.
- Odsustvo radnika na listi koeficijenata plata koja je deo uredbe, desio se zbog ĉinjenice jer su plate u uredbi odreĉene imenima radnika, a ne radnim mestima, i da je radni odnos s tim radnicima zakljuĉen nakon donoŹenja ove uredbe.
- Rizik** Ne utvrĉivanje plata u uredbi za nove zaposlene u preduzeću predstavlja rizik da ovi radnici budu nagraĉeni viŹom platom nego Źto bi imali za relevantnu poziciju. U meĉuvremenu, utvrĉivanje koeficijenata na osnovu imena zaposlenika a ne-radnih mesta uzrokuje nepravilnosti u sistematizaciji zaposlenih na razliĉitim radnim mestima.
- Preporuka A30** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se aŹurira Uredba o platama zaposlenih, odreĉivanjem koeficijenata plata na osnovu pozicija, u skladu sa organizacionom strukturom preduzeća.

Pitanje A31 - Neusklađenost koeficijenta zarade između uredbe o platama i ugovora o radu

Nalaz Statut preduzeća, član 7, obavezuje preduzeće da izda uredbe koje sadrže odredbe o upravljanju i funkcionisanju preduzeća, koje moraju biti odobrene, mogu se izmeniti ili opozvati samo od strane akcionara ili Upravnog odbora preduzeća.

Naši testovi u jednom slučaju pokazuju da je koeficijent uspostavljen u uredbi i ugovoru o radu niži od isplate plata za tog radnika. Ova promena se zasnivala na odluci da se koriguju greške komisije za obračun i sistematizaciju plata, koje su odobrili GFS i ID (koji nisu bili deo komisije). Odluka se odnosi na izmenu uredbe o platama, koji je u nadležnosti Upravnog odbora u skladu sa Statutom Preduzeća.

To se desilo zbog žalbe radnika nakon izvršenja odluke o nivezlizaciji plata, koje su procenjene od GFS i ID kao osnovane.

Rizik Određivanje plata za određene zaposlene od strane rukovodstva, u suprotnosti sa propisima odobrenim od strane ovlašćenog organa za njihovo odobravanje i izmenu, osim što utiče na nepravilne isplate, može izazvati de stimulaciju drugih zaposlenika koji obavljaju isti posao čime se ugrožava kvalitet rada.

Preporuka A31 Predsedavajući Odbora treba obezbediti da putem unutrašnjih akata preduzeća ojačaju unutrašnje kontrole koje će obezbediti poštovanje uredbi i odluka usvojenih od strane Upravnog odbora preduzeća.

Pitanje A32 - Loša klasifikacija računovodstvenih stavki

- Nalaz** Prema MRS¹⁰ 16, da bi se neko sredstvo smatralo kao materijalnom stavkom treba da ispuni određene kriterijume: da se drži za upotrebu u proizvodnji ili isporuci robe ili usluga, da se daje pod zakup trećim stranama ili za administrativne svrhe i očekuje se da će se koristiti duže od jednog perioda.
- Preduzeće je evidentiralo kao rashod potrošni materijal 10. gasovitih hlornih kontejnera kapaciteta 800. litara u ukupnoj vrednosti od 35.344 €, iako ovi kontejneri ispunjavaju kriterijume za registraciju kao sredstva (imovina) preduzeća.
- Loša klasifikacija finansijskih stavki je nastala jer je kompaniji ova oprema isporučena u 2015. godini, a te godine su pogrešno evidentirani kao potrošni materijal - zalihe. Shodno tome, greška je takođe prebačena na računovodstvenu evidenciju i 2018. godine kada je oprema stavljena u upotrebu.
- Rizik** Propust da se pravilno evidentiraju finansijske stavke rezultira u precenjivanju troškova i potcenjivanju imovine, što posledično utiče i na netačno predstavljanje u GFI.
- Preporuka A32** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se izvrše potrebne korekcije u identifikovanim greškama i da osigura da uspostavljeni mehanizmi verifikacije budu funkcionalni za verifikaciju evidencije o transakcijama kako bi se sprečile takve greške minimiziranjem verovatnoće pogrešnih izjava u izveštajima.

¹⁰ Međunarodni računovodstveni standard

Pitanje A33 - Nabavka korišćene robe

Nalaz

Zakon o javnim nabavkama nema posebnu odredbu kojom bi se definisala nabavka korišćene robe. Međutim, Regulatorna komisija za javne nabavke (RKJN) u objašnjenjima datim na često postavljana pitanja, ovi odgovori su predstavljeni na njihovoj veb stranici o ovoj temi, objašnjava da uprkos tome što Zakon o nabavkama ne zabranjuje nabavku korišćene robe ne preporučuje se takva stvar. Opravdanje za to je da tehničke specifikacije nametnute od strane Ugovornog autoriteta (UA) ne obavezno garantuju da dve ili više robe koje imaju iste tehničke specifikacije imaju iste mogućnosti u pogledu performanse i funkcionalnosti. Osim toga, nabavka korišćene robe ostaje u nadležnosti Ugovornog autoriteta (UA).

Dok član 6 ZJN predviđa da su svi UA obavezni da osiguraju da se javna sredstva i javni izvori koriste na najekonomičniji način, uzimajući u obzir obim i predmet nabavke.

Kompanija je objavila obaveštenje o ugovoru zajedno sa tenderskim dosijeom za proceduru "Snabdevanje upotrebljivanim automobilima". Međutim, uprkos činjenici da je Kancelarija za Nabavku obavestila rukovodstvo Kompanije u vezi sa tumačenjem RKJN za nabavke korišćene robe, GFS i ID su odobrili pokretanje ove procedure potpisivanjem IPRS¹¹.

Prema Izveštaju o proceni ponuda (od 20.12.2018), EO koji je podneo ponudu, ispunio je sve zahteve tenderskog dosijea i bio je preporučen za potpisivanje ugovora. Na osnovu ponude ponuđača na osnovu tenderskog dosijea, kompanija će biti snabdevena sa tri automobila Karavan (vrednost 31,770 €), tri PICKUP vozila (vrednost 23,940€) i tri prikolice (vrednost 7,740 €). Ukupna vrednost vozila iznosi 63,451€. Ugovor sa EO pobednikom potpisan je 14.01.2019 godine.

Prema obrazloženju datom u IPRS -u sa snabdevanjem polovnim vozilima, olakšava se operativni rad odeljenja i jedinica Kompanije.

Rizik

Nabavka korišćene robe može uticati na kvalitet, učinak i funkcionalnost robe i može uticati na neefikasnu kupovinu u AU. To je zbog nepredvidive i nekontrolisane činjenice poređenja da li je neki proizvod u boljem stanju od drugog. Nemogućnost upoređivanja dva identična tendera predstavlja kršenje načela jednakog tretmana konkurenata. Pored toga, kupovina korišćenih proizvoda dovodi u pitanje kvalitet dobijenih proizvoda / usluga za potrošeni novac tako što utiče da preduzeće plati ne konkurentne cene za takve proizvode.

¹¹ Izjava o potrebama i raspoloživosti sredstava

Preporuka A33 Predsedavajući Odbora će obezbediti da pre početka procedura nabavke on / ona ne izvrši nijedan aspekt aktivnosti nabavke na način koji smanjuje ili eliminiše konkurenciju između ekonomskih operatera ili diskriminira protiv ili u korist jednog ili više ekonomskih operatera. Pored toga, tehnički kriterijumi treba da osiguraju da je proces procene ponuda jednak i ne diskriminirajuće.

Pitanje A34 - Snabdevanje naftom nakon isteka ugovora

Nalaz Zakon o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti, član 3, obavezuje javna preduzeća da se ne primenjuju obaveze koje proizilaze iz dokumenta, sporazuma ili aranžmana ako je dokument, sporazum ili aranžman koji uspostavlja ili rezultira nastankom ove obaveze izrađen, prihvaćen ili povezan na način koji ne ispunjava uslove utvrđene odredbama ovog zakona.

Povodom našeg tretmana procesa implementacije javnog ugovora "Snabdevanje sa naftom i benzinom", primećeno je da je Kompaniji isporučeno 4,000 litara nafte u iznosu od 3,360 €, šest dana pre potpisivanja ugovora sa ekonomskim operatorom.

Prema Upravitelju Autopark-a, ovo se desilo kao rezultat pojave hitnih potreba za snabdevanjem naftom zbog nedostatka rezervi nafte i ova situacija je onemogućila rad operativnih jedinica.

Rizik Snabdevanja bez ugovora povećavaju rizik snabdevanja po višoj ceni, kao i pre sklapanja ugovora zbog žalbe operatera, aktivnosti nabavke se mogu poništiti. To onda rezultira preuzimanjem obaveza sa ekonomskim operaterima koji nisu nagrađeni ugovorom.

Preporuka A34 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se izrade unutrašnje politike za određivanje minimalnih granica naftnih rezervi i pre isteka ugovora, u razumnom vremenskom periodu, da se započnu procedure nabavke kako bi se omogućilo zaključivanje novih ugovora na vreme.

Pitanje A35 - Potpisivanje okvirnog ugovora sa nepristupačnim ekonomskim operatorom

Nalaz Pravila i Operativne smernice za javne nabavke, član 27.3, navode da svaki član grupe mora ispunjavati uslove podobnosti navedene u članu 65. ZJN^{12-a}.

Kompanija je potpisala javni okvirni ugovor za ugostiteljske usluge (piće i hrana) sa grupom ekonomskih operatera, iako jedan od operatera kao partner grupe nije pružio nikakve dokaze u vezi sa potvrdom o plaćanju poreza i nikakav dokaz od nadležnog suda koji dokazuju da u poslednje dve godine nije proglašen pod bankrotom ili ne solventan, kao što se zahteva članom 65. ZJN.

Pored toga, ekonomski operater koji je pobedio nije obezbedio zdravstvene knjižice za zaposlene koji obavljaju uslugu, koje nisu starije od 6 meseci od strane NIJZ¹³, što je bio zahtev u tehničkim specifikacijama u tenderskom dosijeu.

Razlog takvih nepravilnosti je bio nemar ili nepažnja službenika odgovornih za potpisivanje i upravljanje ugovorom.

Rizik Neispunjavanje uslova podobnosti i tehničke specifikacije tenderskog dosijea mogu dovesti do potpisivanja javnih ugovora sa operaterima koji nisu ispunili zakonske obaveze.

Preporuka A35 Predsedavajući Odbora da osigura da se prilikom potpisivanja bilo kojeg javnog ugovora u potpunosti poštuju zakonski zahtevi i da se dodeljuje javni ugovori, samo operatorima koji su ispunili sve zahteve navedene u dosijeu tendera.

3.4 Izveštaj promena u ekvitetu

U Godišnjim Finansijskim Izveštajima, kapital je predstavljen prema ovoj strukturi:

Tabela 4. Kapital Javnog preduzeća ugor dana 31.12.2017

Opis	31. decembar 2018	31. decembar 2017
KAPITAL		
Osnovni kapital	25,000	25,000
Rezervni kapital	72,710,753	72,620,753
Preneti Dobitak /Gubitak	(9,568,929)	(10,049,648)
Dobitak/Gubitak tekuće godine	(751,015)	480,718

¹² Zakon o javnim nabavkama

¹³ Nacionalnog instituta za javno zdravlje

3.5 Izveštaj gotovinskih tokova

Izveštaj o gotovinskim tokovima pruža podatke o razlikama u gotovini tokom predstavljenih izveštajnih perioda i klasifikuje novčani tok koji se ostvaruje preko poslovnih, finansijskih i investicionih aktivnosti. Informacije o novčanim tokovima preduzeća su korisne da korisnicima pruže finansijske izveštaje procenu novčanih tokova.

Tabela 5: Primanja i troškovi gotovog novca

Opis	31 decembar 2018	31 decembar 2017
<i>Protok novca od operativnih aktivnosti</i>		
(Dobitak/Gubitak) pre poreza	(751,015)	534,131
Obezvredjenje	6,539,319	5,305,904
Kratkoročne obaveze	111,689	(816,432)
Razlika u kratkoročnim potraživanjima	2,308,018	339,534
Ostale trgovinska potraživanja	(402,210)	(1,258,415)
Prihodi od grantova	(2,149,196)	(1,562,369)
Loša dugovanja	30,437	869,929
Zalihe	12,368	7,308
Neto novac od operativnih aktivnosti	5,699,410	3,419,590
<i>Novčani tokovi od investicionih aktivnosti</i>		
Isplate novca za kupovinu ne obrtne imovine	(4,834,820)	(4,961,558)
Neto novac od investicionih aktivnosti	(4,834,820)	(4,961,588)
<i>Novčani tokovi od aktivnosti finansiranja</i>		
Prikupljanje novca sa glavnice kredita, obligacionih papira, zaduživanja.	454,417	1,148,444
Isplata novca za glavicu kredita i obligacionih papira	(2,222,000)	(2,222,000)
Neto novac od finansijskih aktivnosti	(1,767,582)	(803,555)
Povećanje/smanjenje novca tokom godine	(902,992)	(2,345,524)
Novac na početku godine	5,224,092	7,569,616
Novac na kraju 2017 godine	4,321,100	5,524,093

3.6 Tretiranje objašnjavajućih beleški

Objašnjenja pružaju informacije o osnovi pripreme finansijskih izveštaja i računovodstvenih politika, koje zahtevaju MSFI i pružaju dodatne informacije koje nisu obelodanjene u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o novčanom toku ili Izveštaju o promenama u kapitalu, ali su važne za razumevanje svake od njih.

Pitanje A36 – Nepotpuna prezentacija objašnjenja

Nalaz Prema MRS 1, objašnjavajuće beleške treba sistematski predstaviti sve dok je to moguće. Bilo koju stavku u izveštaju o finansijskoj poziciji, bilansu uspeha, izveštaju o promenama u kapitalu ili izveštaju o novčanim tokovima treba uputiti na relevantne informacije u napomenama.

Analiza za objašnjavajuće napomene rezultirala je sledećim pitanjima: finansijske stavke u izveštaju o finansijskoj poziciji i bilans dobitka i gubitka nisu se odnosile na dodatna relevantna objašnjenja; kapitalne zalihe koje su se povećale nisu bile podržane objašnjenjima; kod stavke drugi zahtevi, postoje samo numerički podaci bez ikakvog opisa objašnjenja o sastavu ovih finansijskih vrednosti; U bilansu uspeha, stavka "Finansijski rashodi" sadrži samo opis različitih troškova u iznosu od 12,873 bez opisa njihovog sastava; i Odloženi prihod - Grantovi nisu predstavljeni sa detaljnim prikazom njihovog povećanja/smanjenja u odnosu na prethodnu godinu.

Rizik Nepotpuna prezentacija i nedostatak informacija kod objašnjavajućih beleški, utiču na kvalitet finansijskih izveštaja, nejasnoće kod prikazanih iznosa i ograničavaju korisnike izveštaja da shvate prave i stvarne finansijske i poslovne rezultate preduzeća.

Preporuka A36 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da će objašnjavajuće beleške prilikom sastavljanja GFI-a predstavljati sve detaljne, potpune i tačne informacije za svaku stavku koja sadrži nagomilane iznose u bilo kojem delu GFI-a. U isto vreme da se uvek kada se izvrši neka korekcija prethodnih perioda prikažu razlozi i efekti korekcije i da se to odrazi i na uporedivi period u GFI-ma.

4 Dobro upravljanje

Specifične oblasti naših revizija vezanih za upravljanje bile su unutrašnja revizija, odgovornost i upravljanje rizikom, dok su ostale komponente adresirane u poglavljima ili pod-poglavljima iznad izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

U RKV Priština postoje brojne slabosti u upravljanju, posebno u pogledu odgovornosti, upravljanja rizicima i kvaliteta menadžerskog izveštavanja. Ostali aranžmanu upravljanja koje bi podržavale razvoj upravljanja, kao što je odgovor prema preporukama revizije kao i praćenje sprovođenja preporuka od strane JUR imaju potrebu za poboljšanjem.

4.1 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica za unutrašnju reviziju (JUR) radi sa četiri člana osoblja - direktom JUR i tri revizora. Da bi se sproveda efikasna revizija, potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i druge rizike RKV "Priština" i pruža dovoljnu sigurnost o efikasnosti unutrašnje kontrole. Uticaj proizvoda interne revizije treba procenjivati prema značaju koji se daje menadžmentu sprovođenjem preporuka revizije. JUR je pripremila strateški plan i godišnji plan rada na osnovu preliminarne procene rizika, na osnovu kojeg je izvršila revizije tokom godine. JUR je za 2018. godinu planirala osam obaveza koje je sproveda u celini.

Kroz ove izveštaje JUR je pružio informacije menadžmentu o tome koliko su efikasne unutrašnje kontrole i njihovo funkcionisanje. Pristup interne revizije zasnovan je na rizicima i aktuelnim događajima kompanije. Odbor za reviziju održao je redovne sastanke i pregledao sve izveštaje JUR-a.

Pitanje A37- Neuspeh u sprovođenju preporuka koje je dala JUR

Nalaz Međunarodni standardi profesionalne prakse unutrašnje revizije (MSPPUR) 2500. A1 predviđaju da direktor JUR-a treba da uspostavi proces praćenja i da osigura da se aktivnosti rukovodećeg osoblja efektivno sprovode ili da je viši rukovodeći kadar prihvatio rizik da ne preduzme nikakve akcije.

JUR nije uspostavila i ne održava sistem praćenja prijavljenih rezultata obaveza kako bi se osiguralo da se preporuke efikasno sprovode.

To se desilo kao posledica nedostatka akcionih planova od strane revidiranih preduzeća i zbog toga da JUR opravdava praćenje sprovođenja preporuka sa verifikacijom sprovođenja u narednoj reviziji.

Rizik Neuspeh u praćenju implementacije preporuka ugrožava pravovremeno informisanje Odbora za reviziju i kašnjenja u implementaciji preporuka, što posledično ometa poboljšanje procesa upravljanja, upravljanja rizikom i pravovremene kontrole.

Preporuka A37 Predsedavajući Odbora preko Odbora za reviziju mora osigurati da Jedinica za unutrašnju reviziju periodično prati saopštene rezultate angažmana kako bi se osiguralo da se preporuke efektivno sprovode ili da je rukovodstvo preduzeća prihvatilo rizik da ne preduzme nikakve radnje.

Pitanje A38 - Ne praćenje sprovođenja preporuka JUR-a od strane Menadžmenta

- Nalaz** Prema MSPPUR 2440, pošto direktor revizije vrši raspodelu rezultata revizije u skladu sa usaglašenima u završnom izveštaju, odgovornost je višeg rukovodstva preduzeća da ispuni date preporuke ili da prihvati rizik da ne preduzme nikakve mere.
- Rukovodstvo Kompanije tokom revizije nije dokazalo da sistematski prati napredak u ispunjavanju preporuka koje je dala JUR.
- Zvaničnici preduzeća smatraju da su komentari u vezi sa obavezom da se ispune preporuke u izveštajima interne revizije, kao i inicijative pojedinačnih odgovornih menadžera za njihovo ispunjenje, dovoljne.
- Rizik** Neuspeh u praćenju implementacije preporuka od strane menadžmenta preduzeća sprečava poboljšanje procesa upravljanja, upravljanja rizikom i procesa pravovremene kontrole.
- Preporuka A38** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da rukovodstvo preduzeća kontinuirano prati ispunjavanje preporuka date od strane Jedinice za Unutrašnju Reviziju u okviru obaveza u konačnim preporukama.

4.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Polaganje odgovornosti kao proces je prihvatanje odgovornosti, držanje osoba odgovornih za njihove postupke i otkrivanje rezultata na transparentan način. Dok je upravljanje rizicima proces koji se odnosi na identifikaciju, analizu, procenu i upravljanje/mere za kontrolu i reagovanje na pretnje koje ugrožavaju organizaciju.

Iako je menadžment preduzeo niz unutrašnjih kontrola kako bi obezbedili da sistemi funkcionišu ispravno, primetili smo da su primenjene mere slabe i neefikasne i ne pružaju efikasan i blagovremeni odgovor na sve identifikovane operativne probleme.

Pitanje A39 - Ne izrada plana za upravljanje svim rizicima

Nalaz Procenjujući rizike kao sastavni de unutrašnje kontrole, predviđeno je da menadžment kreira efektivno kontrolno okruženje koje procenjuje rizike sa kojima se entitet suočava pri ostvarivanju svojih ciljeva. Ova procena pruža osnovu za razvoj odgovarajućih odgovora na rizik.

Kompanija je sastavila Poslovni plan za 2018. godinu, koji je sadržao pretnje (rizike) preduzeća, ali nije izradila plan za upravljanje svim rizicima. Od 11. identifikovanih rizika, izradila je plan za upravljanje samo tri rizika.

Neuspeh u izradi plana za upravljanje svim rizicima nastao je zbog nedostatka odgovarajuće pažnje od strane menadžmenta u tom pogledu.

Rizik Nedostatak adekvatnog plana za upravljanje svim potencijalnim rizicima utiče na nemogućnost kompanije da reaguje na vreme ili da smanji rizike na prihvatljivim nivoima.

Preporuka A39 Predsedavajući Odbora treba da osigura da je rukovodstvo preduzelo konkretne korake za izradu plana upravljanja rizikom koji sadrži potencijalni uticaj, preventivne mere i naknadne akcije u slučajevima kada se ti rizici materijalizuju.

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije o GFI za 2017. godinu RKV u Prištini rezultirao je sa 20 ključnih preporuka. Kompanija je pripremila akcioni plan koji pokazuje kako će sprovesti date preporuke.

Primećuje se angažovanje u vezi rešavanja pitanja i preporuka proizašlih iz prethodnog izveštaja revizije i do kraja naše revizije za 2018. godinu, sprovođenje preporuka je bilo sledeće: 13 preporuka je sprovedeno, tri su bile u procesu i četiri nisu još uvek adresirane.

Za potpuniji opis preporuka i načina na koji se one tretiraju, vidi tabelu 4 (ili tabelu preporuka).

Tabela 4 Sažetak preporuka iz prethodne i 2018 godine

Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2017 godine	Preduzete akcije	Status
1	GFI	<p>Predsednik Odbora treba osigurati da je sprovedena jedna sveobuhvatna analiza kako bi se utvrdili razlozi za kvalifikovanje mišljenja revizije i da se preduzmu sve mere kako bi pitanja koja su uticale na modifikovanje mišljenja promenila i da se ne ponavljaju.</p> <p>Takođe, Predsednik Odbora treba da osigura da se uspostave efikasni procesi kako bi se potvrdilo da plan za izradu GFI 2018. godine obuhvata sva pitanja koja se odnose na usaglašenost, tromesečnih izveštaja, izveštaja o usluge fakturisanja i računovodstva. Ovo treba da uključuje i reviziju nacrt GFI-a od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na područja sa visokim rizikom i područja gde su identifikovane greške u prethodnim godinama. Potpis izveštaja od strane GIŠ i GFST, ne sme se izvesti osim ako se sve potrebne kontrole nisu primenjene na GFI pre njihovog podnošenja OD.</p>	<p>1. Preduzeće je objavilo procedure nabavke za angažovanje kompetentne kompanije za ponovnu procenu imovine, ali takav proces još nije postignut zbog neuspeha ovih procedura.</p> <p>2. Potraživanja od knjigovodstvenih zapisa u odnosu na napomene modula prodaje su precenjena za 91,847€.</p> <p>3. Objašnjenja nisu bila potpuna i tačna.</p>	Ne Sprovedena
2	Poslovni plan	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da poslovni plan postavlja jasne i izvodljive ciljeve, kao i odgovarajuće preglede kako bi	Preduzeće je izradilo i pregledalo poslovni plan.	Sprovedena

		procenio da li se godišnji ciljevi plana realizuju.		
3	Računi potraživanja	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi nastavlja da koriste pravni kanali na vreme kako bi se povećali prihodi iz faktura koje je preduzela kompanija.	R/P u poređenju sa prethodnom godinom imale su povećane za 399,210€, ali s obzirom na to da R/P nije tačno prikazana u FI, implementacija se ne može verifikovati.	Zatvorena, ne Sprovedena
4	Zalihe	Predsedavajući Odbora bi trebalo da obezbedi da oprema za merenje derivata bude u skladu sa tehničkim standardima metrologije kako bi se izbegle identifikovane nedostatke.	Kupljen je uređaj za merenje goriva. A što se tiče razlike u nafti predmet je predat privrednom kriminalu.	Delimično Sprovedena
5	Ne obrtna imovina	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je preduzeo neophodne mere za registraciju i revalorizaciju imovine na vreme i da obezbedi kompletan popis imovine.	Preduzeće je izvršilo popis i inventarizaciju Fabrike Vode u Orloviću	Sprovedena
6	Gotovina	Predsedavajući Odbora treba da osigura da su utvrđeni svi uzroci gubitaka vode i preduzme odgovarajuće mere za njihovo eliminisanje. Konkretno, da preduzme mere za postavljanje vodomere prema poslovnom planu i da primeni češće kontrole na terenu kako bi izbegli zloupotrebu vode.	Tokom 2018 godine bilo je veće stope naplate.	Sprovedena
7	Plate i dnevnice	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je analizirao uzroke niskog naplaćivanja i da ojača unutrašnju kontrolu osiguravajući da su se sve pravne mere preduzete za povećanje naplate od fakturisanja od strane kompanije.	Preduzeće je sklopilo radne ugovore sa menadžerima kompanije	Sprovedena
8	Plate i dnevnice	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se takvi predmeti neće ponoviti u budućnosti kako bi se	Tokom revizije 2018 godine nisu	Sprovedena

		izbeglo plaćanje zaposlenih bez važećih ugovora. Da se takođe obezbedi stabilnost u upravljanju ugovorima	identifikovane takve nepravilnosti	
9	Obrtna imovina	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi dodatne akcije u cilju jačanja unutrašnje kontrole u procesima zapošljavanja kako bi se osiguralo njihovo izvršenje u potpunoj saglasnosti sa važećim pravnim aktima u cilju zapošljavanja najuspešnijih kandidata.	Tokom 2018 godine nisu identifikovana kašnjenja u ostvarenju projekata.	Sprovedena
10	Robe i usluge	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da su sve potrebne procedure za eksproprijaciju i tačan dizajn specifičnosti projekta završene pre potpisivanja ugovora za izvršenje radova i poštovanje uslova ugovora za finalizacije projekata.	Čak i tokom 2018. godine bilo je kašnjenja u podnošenju zahteva i potpisivanju neplaniranih ugovora u planu nabavke. Međutim Kompanija je u poređenju sa prethodnom godinom imala bolje izvršenje plana nabavke.	Delimično Sprovedena
11.	Robe i usluge	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da zahtevne jedinice dostave zahteve na vreme kako bi se službi za nabavku omogućilo blagovremeno planiranje i pokretanje aktivnosti i postupke nabavke.	Tokom testiranja procedura nabavke za 2018. godinu nismo naišli na kašnjenja u implementaciji projekta.	Sprovedena
12	Robe i usluge	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi dobro upravljanje ugovorima i u slučajevima kada operateri ne poštuju vremenske rokove navedene u ugovorima, primenjuju se kazne za nepoštovanje ugovornih uslova.	Nismo naišli na slučajeve u kojima je trebalo izvršiti sigurnost izvršenja.	Sprovedena

13	Robe i usluge	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi preduzimanjem svih neophodnih mera za izvršenje konfiskacije sigurnosti izvršenja raskinutih ugovora o njihovom neispunjenju od strane ekonomskih operatera.	Nismo naišli na slučajeve plaćanja za koje relevantne procedure nisu provedene	Sprovedena
14		Predsedavajući Odbora treba preduzeti neophodne mere za ponovno procenu rezervnog kapitala kako bi potvrdio njenu pravu vrednost	Preduzeće je objavilo procedure nabavke za angažovanje kompetentne kompanije za procenu imovine, ali takav proces još nije postignut zbog neuspeha ovih procedura.	Ne sprovedena
15		Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da prilikom sastavljanja GFP-a objašnjavajuće obelodanjivanja treba da sadrže dovoljno informacija o Kompaniji i njegovim politikama i potpune i tačne napomene o svakoj stavci finansijskih pregleda, eliminišući sve razlike u iznosima predstavljenim u izveštaju o finansijskom položaju i pregled prihoda	Objavljene su važne računovodstvene politike, ali ove godine objašnjenja su poprečena brojnim nedostacima	Ne sprovedena
16	Dobro upravljanje	Predsedavajući Odbora treba da osigura implementaciju akcionog plana za sprovođenje preporuka, kojim se definišu aktivnosti, rokovi i odgovorno osoblje i da se isti ažurira svaka tri meseca	Izrađen je plan za sprovođenje preporuka, koji sadrži vremenske rokove i odgovorno osoblje. Međutim, sve preporuke nisu adresirane.	Delimično sprovedena

17	Unutrašnja revizija	Predsedavajući Odbora preko Odbora za Reviziju treba razmotriti razloge zbog kojih menadžment preduzeća nije razmotrio preporuke koje je dao JUR i da povećaju mere odgovornosti za osoblje zaduženo za sprovođenje preporuka	Čak i tokom 2018. godine, Menadžment Kompanije nije dokazao da sistematski prati napredak u ispunjavanju preporuka koje je dala JUR.	Nije sprovedena
18	Dobro upravljanje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se preduzmu neophodne mere da bi se identifikovale slabosti upravljanja i potencijalni finansijski rizici kompanije	Pošto je preporuka generalizovana u nekim oblastima revizije, mi smo se bavili ovim na poseban način i za koje su date preporuke za svaku od njih	Ne sprovedena, zatvorena
19	Dobro upravljanje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi preduzimanje neophodnih mera za izradu i usvajanje etičkog kodeksa u skladu sa zahtevima zakona za JP	Preduzeće je izradilo i usvojilo Kodeks etike	Sprovedena
20	Dobro upravljanje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da svi izveštaji i dokumenti koji se zahtevaju zakonom o javnim preduzećima objavljuju na veb stranici kompanije radi transparentnosti prema javnosti	Preduzeće je objavilo sve izveštaje i dokumente koje zahteva zakon o javnim preduzećima.	Sprovedena
Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2018 godine		
1	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da obezbedi sveobuhvatnu reviziju registra imovine i da se preduzimaju konkretne akcije za poboljšanje u skladu sa računovodstvenim standardima za: procenu imovine; usklađivanje imovine između registra imovine i računovodstvenih evidencija; amortizacija sredstava po MRS i evidentiranje imovine stečene donacijom po njihovoj fer vrednosti.		

2	Osnova za mišljenje	Predsednik Odbora treba da obezbedi da se uradi usklađivanje između stanja zaliha tokom procesa popisa inventara sa računovodstvenim evidencijama za njih kako bi se osigurala tačnost vrednosti zaliha prikazanih u finansijskim izveštajima.
3	Osnova za mišljenje	Predsednik Odbora će obezbediti da finansijski službenici, koji evidentiraju transakcije koje utiču na određene obračunske periode, to čine na osnovu akrualnog principa tako što će obezbediti da odloženi prihodi dostignu dospeće (realizaciju) u budućim obračunskim periodima.
4	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da osigurava da se poduzmu hitne mere za identifikaciju kupaca čija su sredstva prikupljena na računu "Sumnjiva i vanredna plaćanja" i da budu oduzete njihove neplaćene obaveze prema preduzeću
5	Osnova za mišljenje	Da Predsednik Odbora da osigura poduzimanje potrebnih korektivnih radnji za usklađivanje podataka između prodajnog modula i modula računovodstva kako bi se osigurale tačne informacije o potraživanjima
6	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje korektivnih radnji za pod stavke osnovne stavke "Drugi zahtevi" kako bi se osigurala njihova tačna prezentacija i stanje u finansijskim izveštajima.
7	Osnova za mišljenje	Predsednik Odbora da osigura da se poduzmu potrebne radnje kako bi se ispravile greške utvrđene u računovodstvenim evidencijama, kako bi se izvršila tačna prezentacija u finansijskim izveštajima. Pored toga, treba uspostaviti mehanizme da se registar obaveza redovno pregledava kako bi se verifikovala potpunost i tačnost liste obaveza prema dobavljačima.
8	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje korektivnih radnji da bi računovodstvene evidencije bile u skladu sa stanjem dugova u PAK i stanjem drugih obaveza
9	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da osigura da su tačno izvršene računovodstvene evidencije stvaranja provizije, priznajući obaveze i troškove za dobijanje tačnog finansijskog rezultata
10	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da obezbedi da se u listu imovine dobijene od grantova obuhvati imovina po njihovoj neto vrednosti u trenutku popisa i da se poduzmu korektivne mere u slučajevima kada njihova vrednost nije ispravno priznata kao odgođeni prihodi.
11	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi uspostavljanje mehanizma za izveštavanje o svakoj fakturi koja je ispravljena u departmanu prodaje kod računovodstva i da je urađeno usklađivanje modula fakturisanja sa deklarisanom prodajom.
12	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora osigurava da su izvršene ispravke u slučaju kada je loš dug izbrisan u jednom periodu naplaćen u narednom periodu.
13	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se kroz interne akte stvore mehanizmi koji će onemogućiti donošenje odluka bez ovlašćenja nadležnih organa

14	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora će obezbediti da su uspostavljeni delotvorni procesi koji potvrđuju da su izvršene ispravke grešaka identifikovane u novčanom toku i izveštaj o promenama u kapitalu kako bi se osigurao njihov istinit i pošten prikaz
15	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da napomene sadrže osnovne principe koji se koriste za sastavljanje finansijskih izveštaja, a informacije o sastavu stavki izveštaja su date u skladu sa zahtevima računovodstvenih standarda
16	Osnova za mišljenje	Predsedavajući Odbora da obezbedi da se zahtev za spoljnje izveštavanje uradi u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, da su ti izveštaji odobreni u skladu sa zakonskim zahtevima i da se njihovo odobrenje i podnošenje vrši u zakonskom roku
17	Osnova za mišljenje	<p>Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se sprovede analiza radi utvrđivanja uzroka koji su uticali na izmenu mišljenja. Takođe treba preduzeti mere za rešavanje uzroka na sistematičan i pragmatičan način kako bi se uklonile greške u godišnjim finansijskim izveštajima i kako bi se osigurao njihov istinit i pravedan izgled.</p> <p>Osim toga, predsedavajući Odbora da obezbedi da su uspostavljeni efektivni procesi koji potvrđuju da plan izrade finansijskih izveštaja za 2019. rešava sva pitanjima koja se odnose na usklađenost. To bi takođe trebalo da obuhvati pregled nacrtu izveštaja od strane rukovodstva, sa posebnim fokusom na područja visokog rizika i oblasti u kojima su greške identifikovane u prethodnim godinama. Potpisivanje izveštaja od strane ID i GFST-a ne bi trebalo da se izvrši sve dok se ne izvrše sve neophodne kontrole pre nego što se isti podnesu OD-a</p>
18	Izveštaj o finansijskim položaju	Predsedavajući Odbora osigurava ažuriranje pravila o upravljanju imovinom, uključujući odgovarajuće procedure koje će služiti kao jasne smernice bilo za komisiju inventarizacije, tako i za osoblje zaduženo za upravljanje registrom imovine
19	Izveštaj o finansijskim položaju	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi uspostavljanje komisije za popis vozila kako bi se uspostavio kompletan registar vozila koja se koriste i koji se ažurira u registru imovine
20	Izveštaj o finansijskim položaju	Predsedavajući Odbora će osigurati da u kratkom roku rukovodstvo preduzme konkretne radnje na izradi i implementaciji internih uredbi za akontacije i avanse, opisujući sve procedure, uslove, metode i iznos sume u slučaju zahteva, odnosno prijema i vraćanja predujma (avansno plaćanje). Pored toga, treba osigurati da se u optimalnom roku naplati iznos doznaka koje se daju radnicima kao avans
21	Izveštaj o finansijskim položaju	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da kroz interne akte ojača interne kontrole, kojim će se regulisati priznavanje svih troškova od izlaza materijala iz skladišta u periodu u kojem su se dogodili, što će direktno rezultirati i u tačnom prikazu zaliha u finansijskim izveštajima. Takođe, da se osigura da su izvršene potrebne korekcije u vezi sa zalihama koje su u upotrebi
22	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora će obezbediti da kod korekcije transakcija koje se odnose na prihode od donacija i u slučajevima kada je vrednost imovine jednaka nuli neće dozvoliti njihovu amortizaciju.

23	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se u slučajevima neispunjavanja obaveza kupaca u poboljšanju situacije nakon primedbi komisije, treba primeniti konkretne mere kao što su kazne ili isključenja tako da se registracija korisnika odvija u periodu kada se pruža usluga.
24	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora da obezbedi osnivanje relevantne komisije za proveru svih novih registrovanih korisnika kako bi se potvrdilo da li su ovi klijenti implementirali primedbe Komisije. U slučajevima kada brojala vode ne ispunjavaju potrebne standarde, u najkraćem vremenskom periodu da se uradi njihovo isključenje
25	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora osigurava da u određenom roku razmotri i poduzme mere za ispravljanje, tako da se svi klijenti koji su identifikovani sa imenom "NN" registruju u ime korisnika usluga. Štaviše, kako bi se osiguralo da se kreditni iznos identifikuje za svakoga od njih i da se preduzmu neophodne mere naplate.
26	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi izradu akcionog plana za pravovremenu primenu mera za prekid paušalne naplate, obezbeđivanjem postavljanja brojala za vodu svim ovim potrošačima, vremenska ograničenja i kazne za slučajeve u kojima nisu instalirani vodomeri
27	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da registar korisnika bude kompletiran sa svim informacijama o klijentima, da se preduzmu mere protiv klijenata koji ne odgovaraju na zahteve za plaćanje, da šalje primedbe i u slučajevima kada potrošači ne reaguju na primedbe onda da primene izvršne postupke.
28	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se poštuju vremenski rokovi za izbor kandidata i tokom perioda kada su oni uključeni u komisije, da se njihove dužnosti i odgovornosti delegiraju drugom osoblju obezbeđujući da se njihov rad realizuje u vremenskim okvirima kao što je definisano zakonom.
29	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da kroz interne akte preduzeća ojačaju unutrašnje kontrole koje bi sprečile angažovanje osoblja bez konkurentnog procesa, isplate plata i drugih naknada bez pratećih dokumenata (ugovori o radu) i da ugovori o radu i specifični zadaci budu na maksimalne rokove dozvoljene zakonom.
30	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se ažurira Uredba o platama zaposlenih, određivanjem koeficijenata plata na osnovu pozicija, u skladu sa organizacionom strukturom preduzeća.
31	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba obezbediti da putem unutrašnjih akata preduzeća ojačaju unutrašnje kontrole koje će obezbediti poštovanje uredbi i odluka usvojenih od strane Upravnog odbora preduzeća
32	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se izvrše potrebne korekcije u identifikovanim greškama i da osigura da uspostavljeni mehanizmi verifikacije budu funkcionalni za verifikaciju evidencije o transakcijama kako bi se sprečile takve greške minimiziranjem verovatnoće pogrešnih izjava u izveštajima.

33	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora će obezbediti da pre početka procedura nabavke on / ona ne izvrši nijedan aspekt aktivnosti nabavke na način koji smanjuje ili eliminiše konkurenciju između ekonomskih operatera ili diskriminira protiv ili u korist jednog ili više ekonomskih operatera. Pored toga, tehnički kriterijumi treba da osiguraju da je proces procene ponuda jednak i ne diskriminatorski
34	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se izrade unutrašnje politike za određivanje minimalnih granica naftnih rezervi i pre isteka ugovora, u razumnom vremenskom periodu, da se započnu procedure nabavke kako bi se omogućilo zaključivanje novih ugovora na vreme.
35	Izveštaj o prihodima i troškovima	Predsedavajući Odbora da osigura da se prilikom potpisivanja bilo kojeg javnog ugovora u potpunosti poštuju zakonski zahtevi i da se dodeljuje javni ugovori, samo operatorima koji su ispunili sve zahteve navedene u dosijeu tendera.
36	Objašnjavajuće beleške	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se tokom sastavljanja objašnjavajućih beleški informacije odnose na relevantne stavke i sa odgovarajućim detaljima u skladu sa zahtevima računovodstvenih standarda.
37	Sistem unutrašnje revizije	Predsedavajući Odbora preko Odbora za reviziju mora osigurati da Jedinica za unutrašnju reviziju periodično prati saopštene rezultate angažmana kako bi se osiguralo da se preporuke efektivno sprovode ili da je rukovodstvo preduzeća prihvatilo rizik da ne preduzme nikakve radnje.
38	Sistem unutrašnje revizije	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da rukovodstvo preduzeća kontinuirano prati ispunjavanje preporuka date od strane Jedinice za Unutrašnju Reviziju u okviru obaveza u konačnim preporukama.
39	Menadžersko Izveštavanje Polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom.	Predsedavajući Odbora treba da osigura da je rukovodstvo preduzelo konkretne korake za izradu plana upravljanja rizikom koji sadrži potencijalni uticaj, preventivne mere i naknadne akcije u slučajevima kada se ti rizici materijalizuju.

* Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitan

Dodatak II: Pismo potvrdjivanja

KOMPANIA RAJONALE UJËSJELLËSIT SH.A.
REGIONAL WATER COMPANY J.S.C.
REGIONALNA KOMPANIJA ZA VODOSNABEVANJE D.D.

PRISHTINA

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2018 dhe për implementimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës së Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e Pasqyrave Financiare të KRU Prishtina, për vitin 2018 (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do të ju dërgojmë të plotësuar pyetësorin për vlerësimin e subjektit të auditimit. Këtë pyetësor do të pranoni me letër përcjellëse të raportit final të auditimit.

Z. Ilir Avdullahu

Kryeshef Ekzekutiv

Data: 26.qershor.2019, Prishtinë,

